

Butlletí mensual del ORFEÓ CATALÀ

SUMARI

Músichs vells de la terra (acabament). *Adicions a la primera serie (segle XVI)*, per Felip Pedrell. — *Un viatge a través els manuscrits gregorians espanyols* (continuació), per Dom Maur Sablayrolles. — *Pertorbacions*, per Francesch Pujol. — *Orfeó Català: Recital Massià, Concert a Llotja. — Festa de la Música Catalana. Cartell del concurs de 1907. — Catalunya. — Correspondències: Berlin, Bruxeles, París — Notes bibliogràfiques. — Noves. — Necrologia. — Publicacions rebudes.*

BARCELONA

Redacció y Administració: Carrer de Magdalenes, 2, pral.

PREUS DE SUSCRIPCIÓ: *Barcelona.* Pels socis del ORFEÓ CATALÀ, un any, 4 pessetes; pels no socis, 5 pessetes. — *Fòra:* Pels socis del ORFEÓ CATALÀ, un any, 5 pessetes; pels no socis, 6 pessetes. — *Extranger:* Un any, 6 franchs

Se suscriu, además, en les principals Llibreries y Magatzems de Música

Número solt, 50 CENTIMS

Pianos

Chassaigne Frères

Passeig de Gracia, 34, ent.¹, BARCELONA

PARIS 1900, MEDALLA D'OR

Pianos de qua y verticals a cordes creuhades
y quadro de ferro estil Nort-Americà

Comptat * Plassos * Lloguers

PIANOS

Viuda de P. ESTELA

Antiga casa BERNAREGGI

VENDES AL COMPTAT Y A PLASSOS

607, CORTS, 607

(Entre Passeig de Gracia y Rambla de Catalunya).—BARCELONA

REVISTA MUSICAL CATALANA

Butlletí mensual del ORFEÓ CATALÀ

ANY III

NOVEMBRE DE 1906

Núm. 35

MUSICHS VELS DE LA TERRA

(ACABAMENT)

ADICIONS A LA PRIMERA SERIE

(SEGLE XVI)

Dels *Cants de Amor*, del fecondíssim y elegant poeta Ausias March, va treuren en Brudieu la única estrofa, la última del *Cant XXIV*, y ab aquesta y la tornada ab que acaba'l *Cant*, formà'l programa poètic del *Madrigal*, del qual veusen aquí la lletra ab *Tornada*:

Ma voluntat ab la rahó s'envolpa
e fan acort la qualitat seguint,
tals actes fent que'l cos va defallint
en poch de temps una gran part de polpa.
No puch dormir, magresa al cos me costa,

dòblem l'enginy en contemplar Amor,
car lo cos gras, trobantse dormidor,
no pot dar pas en aquesta aspra costa.

TORNADA

Plena de seny, donaume una crosta
del vostre pa, que'm lleva l'amargor:
de tot menjar m'ha pres gran dessabor,
sinó d'aquell que molt amor me costa.

La música d'aquest *Madrigal* es una veritable elegia. Bé ho acusen la estructura de la frase iniciada pel *Cantus*, y a la que corresponen contestant ab rigorosa imitació les demés veus, y la tonalitat escullida, portada als extrems, que pera aquella època era'l darrer límit, el *non plus ultra*, fora del qual no hi havia més enllà.

Hèusela aquí:

Ma vo-lun-tat, ab la ra - hó s'en-voi - pa, s'en - vol - pa, s'en -

Cantus Altus

Tenor Bassus

vol - pa, e fan a - cort la qua - li - tat se - guint

&

El desenrotllament temàtic en imitacions continua fins acabar el concepte poètic expressat en els quatre primers versos. Abandona aquesta forma pera acullirse momentaniament a la armònica expressada silàbicament en acorts,

al arribar les paraules

Lo poch dormir...¹

¹ En el text de l'edició d'en Brudieu se llegeix *No puch dormir en lloch de Lo poch dormir*, que, a nostre entendre, es el veritable.

y per contrast produeix un efecte altament poètic, expressat en una senzilla marxa d'acorts:

Lo poch dor - mir ma - gre-sa al cos me cos -

- ta, ma - gre-sa al cos me cos - ta...

&

Expressament no'ns hem cenyit a copiarla, sinó que hem continuat la transcripció pera que'l llegidor se dongués compte de la gran bellesa d'aquest passatge: després de la marxa d'acorts que donen poètic esllanguiment al concepte, reapareix la primitiva forma canònica fins arribar an aquesta sensible del tò que embelleixen el retart del *Altus* y la armonisació de la part de *Tenor*. També es aquest un d'aquells passatges que rarissimament apareixen en obres similars, de la època de Brudieu y fins d'èpoques posteriors: jo no ho he vist jamay, y per això m'atreveixo a atribuirlo a invenció de Brudieu y a repetir que nostre mestre es un contrapuntista que, sobre les regles absolutes y en certa manera mecàniques del contrapunt, posseeix medis d'acció propis. Aquest es un d'ells, que pot sumarse an els que abans hem esmentat. ¿Qui li sugeri'l caràcter elegiàch que donà a sa composició? ¿Es que l'expressivisme d'aquest caràcter l'obligava a escullir-lo entre

altres maneres més planes que se li oferien? Es clar que sí. Més això no ho sab inventar ni convertir lo inventat en bellesa d'art sinó'l qui està dotat de geni, d'un gran geni com el que posseïa Brudieu.

El caràcter elegiàch de que està impregnat el primer temps d'aquest *Madrigal* persisteix y adquireix forsa dramàtica en la *Tornada*, ja desde'l comensament, pera accentuar lo que'l poeta demana:

Plena de seny, donaume una crosta...

exposat en una frase ampla y plena de dignitat en el dolor mateix ab que s'expressa la petició. Hi ha en aquesta *Tornada* lo que ja notàrem en el primer temps: un atreviment de formes sollicitat, volgut, com si diguessim, pera realisar la dramatisació elegiàca del concepte. Sols vull esmentar aquí un d'aquests atreviments, el següent:

Si - nó d'a-quell, si - nó d'a - - - - - quell que molt a-mor me

Fixis el llegidor en la segona part del penúltim compàs transcrit, y preguntis si ha vist moltes vegades un retart com el de la part d'*Altus* apoyat per la mateixa nota alterada ab sostingut del *Tenor*; preguntis si s'ha trobat gaire sovint ab una dramatisació tant punyenta com la que resulta d'aquest atreviment desitjat y preconcebut, colocat precisament sobre la paraula més adequada del text, que ve a esser el *fatum* de tota la *Tornada*.

A Luca Marenzio, l'idealista compositor de *Madrigals*, l'anomenaren admirativament sos contemporanis nacionals, *il più bel cigno d'Italia*, Si Luca Marenzio, que nasqué a Coccaglio (Brescia) cap al any 1550 y morí a Roma en 1599 (recordis que nostre Brudieu morí en 1591, y, pera'l cas, recordis també que, encara que no molt, es anterior a Marenzio), pogué escriure, y realment escrigué, al davant de sa edició de *Madrigali a 4, 5 e 6 voci*, publicada en 1588 (Brudieu publicà la seva en 1585), haver compost sos *Madrigali... con maniera assai differente della passata, havendo, et per l'imitazione delle parole, et per la proprietà dello stile atteso (dirò cost) a una mesta gravità*; si a Luca Marenzio l'anomenaren sos contemporanis «el més hermós cigne d'Italia», pregunto jo ara: ¿quin nom semblant podriem donar a nostre Brudieu, sinó el mateix de *abajado del cielo*, que ell emplea pera calificar totes les Arts, y per sobre de totes la Música? Y si Luca Marenzio escriu en 1588, que ha compostat *con maniera assai differente y en un stile en que ha alcanat una mesta gravità*, ¿què dir del *Montanyench* de la Seu, com ell mateix se califica, y del dò *pequeño y liviano* que ofereix al Duch de Saboya, sinó glosar lo que ell mateix escriu, que *la origen de la Música*, el concepte que tenia d'ella y la superior inspiració ab que elevava aquest concepte, *le cala de más cerca*, no perquè *estuviese retirado en el monte*, sinó perquè qui escrigué la música d'aquests Madri-

gals podia dir ab orgull y ab veu alta pera que'l sentís tota la Europa: «*Los que vivís en el llano y en el camino real teneis vuestros iguales en los que estamos encastillados en los montes*», y Brudieu era un d'ells, entre'ls més grans.

L'últim *Madrigal* es el popularisat per l'ORFEÓ CATALÀ ab el títol de *Les sagetes que amor tira*, que es la última estrofa de les quatre que té aquesta composició. La lletra de cada una d'aquestes estrofes comensa així en els primers versos:

- 1.ª Si l'amor en un ser dura...
- 2.ª Molts de l'amor tenen queixa...
- 3.ª Es comú parlar del poble...
- 4.ª Les sagetes que amor tira...

Són, com ja hem dit abans, d'autor desconegut fins ara.

La música d'aquest *Madrigal* fa contrast ab la dels restants: es alegre, plena d'expansió y de desenrotllament fàcil, d'aquell que no fa sentir la impressió de fadiga en el treball del compositor.

Es ben coneguda del públich pera que'ns abstinguem de tot comentari, perfectament inútil.

Què's desprèn de tot lo que hem dit respecte dels músichs vells de la terra catalana?

Que, com Miquel Angel posant ses mans damunt d'aquell portentós tors grech, així posaré jo les meves a sobre d'eixes admirables partitures y exclamaré com ell: «En això crech y sols en això esper en qüestió d'art». Y, glosant el concepte, afegiré: aquí tens, escola catalana de música, els teus cinchcentistes, la base tradicional d'enlairaments de demà, sentada sobre la cansó popular feta art, per endevinations dels Flechas y en Brudieu; aquí tens la genealogia més preuada de ta existencia y de tos orígens; aquí tens, oh joventut!, ben senyalat el camí que has de recórrer; aquí tens el

lied y sa ampliació'l drama lirich de caràcter y tradició propia per una inclinació o per la pràctica d'un gust; aquí tens lo que fou, lo que ha d'esser ta música, no'l *cayent* d'una música, sinó la mateixa música que desitges conreuar; aquí està tot, y repeteixo que en res crech ni espero en res que no sia en això y sols en això.

Me sento felis, y, ho diré ab franquesa, ab l'ànima rublerta d'un noble orgull, perquè l'atzar m'ha portat a *descobrir* figures artístiques nostres com les dels Flecha y en Brudieu, y perquè en aquests y els altres cinchcentistes que hem estudiat he pogut senyalar els orígens de nostra música, que, per llurs obres y l'enlaira-ment y avens de les escoles de llurs magisteris, ens dóna carta de naturalesa en la vida del art general. Es clar que aquí no hi són tots els cinchcentistes catalans: he parlat sols dels que coneix un xich; n'hi ha més, n'hi ha d'haver més, perquè aquests que coneixem no són ni poden esser un fet aïllat sense precedents ni conseqüències: tots, tots hi seran, sense faltarne un, el dia que s'obrin a la investigació les portes corcades de nostres arxius (més corcades per l'incultura d'art que pel temps), el dia, que fent obra de cultura, se tinga a preuat honor la rehabilitació de la memoria d'aquells a qui ho devem tot y fins aquest consol pòstum. Coneixem, per exemple, a Brudieu madrigalista, més encara no sabem res de Brudieu en ses composicions religioses, y forsosament se n'han de trobar en l'arxiu de Santa Maria del Mar, y sens dubte també en l'arxiu de la Seu d'Urgell, mal registrat, sens dubte, perquè aquella mà criminal que a mitjans del segle darrer se va emportar tant rich tresor d'obres,

no se les emportaria totes, y molt menys les d'en Brudieu, que li semblarien velles y rònegues, donat els temps rossinians en que va cometre el saqueig. Sense mourens de la Seu, ¿què sabem d'en Joan Arqués, l'antecessor d'en Brudieu en el magisteri d'aquella iglesia? Què sabem del seu contemporani en Mateu Torres? Y del seu successor Rafel Coloma, del qual, mercès al amich en Francesch Pujol, sols coneixem les dugues composicions de que hem parlat en el text? Y si respecte d'en Brudieu passa això pensant sols en els arxius de la Seu y de Santa Maria, ¿què cal dir de tants arxius verges encara de tota investigació? Que d'ells ha de sortir tota nostra historia musical completa, y cal assegurar, per lo que coneixem, que aquesta historia'ns reserva moltes sorpreses, la sorpresa de tot un passat gloriós.

Perxò y per totes aquestes consideracions poso punt a la tasca de ma *Primera serie* d'estudis de nostres cinchcentistes *Músichs vells de la terra*, pera repèndrela promptament y sens descansar la ploma y sortir a l'encontre d'altres músichs vells que'ns esperen, els dels segles XVII y XVIII, els Zorita, Reig, Martí, Cavanilles, Valls y son deixeble Terradelles, els Elies, Llissà, Pare Soler, Esteve y Grimau, Ferran Sors y molts altres, els prosseguidors y continuadors progressius dels Vila, els Flecha, Pujol y l'incomparable Brudieu, nostres veritables cap-mestres de la gloriosa escola de música catalana.

Pau als llegidors y a mi salut y encert pera acabar la agradosa tasca que he emprès.

F. PEDRELL

FI DE LA PRIMERA SERIE

UN VIATGE

A TRAVERS ELS MANUSCRITS GREGORIANS ESPANYOLS

(CONTINUACIÓ)

BARCELONA'ns procurà molt pochs documents. No poguerem pendre més que 40 o 50 fotografies. Es poch, si's considera d'una part l'anomenada d'aquesta ciutat justament cèlebre y d'altra part la importancia dels descobriments que haviem de fer en altres ciutats molt menys ilustres.

Més no per això fou més petita la joia que ex-

perimentàrem al trobarnos en presencia de tantes planes escrites per la mà dels nostres antecessors en Sant Benet, y de sentir interiorment com un ressò de les suaus melodies que havien cantat ben abans que nosaltres.

Els arxius del Capítol, en rahó mateixa de llur importancia, havien d'atreure la nostra atenció. Anàrem a examinarlos ab la més gran aplicació. El Reverent Canonge Arxiver, Mossèn J. Gasia, y son col·laborador Mossèn Mas, aixís com també en Pijoan, de qui ja hem parlat, volgueren prestarnos el seu amable y intel·ligent concurs. Però, malgrat

les nostres recerques, no descobrirem més que una plana incompleta que no poguerem utilitzar.

La soperba catedral gòtica 'ns reservà, malgrat això, una agradable sorpresa gregoriana. Nostra presència a Barcelona coincidí ab la del R. P. Gregori Suñol¹, cridat per S. E. el Venerable Cardenal Casañas pera donar en el Seminari y en el Chor dels Canonges lliçons pràctiques de cant litúrgich. Tinguerm la satisfacció de sentir ressonar sota les voltes de la bella Basílica² una missa gregoriana hàbilment dirigida pel nostre estimat confrare de Montserrat. Res era més a posta pera encoratjarnos a la continuació de nostre pelegrinatge tot just comensat, que la resurrecció en el si de la capital catalana de l'art quals vestigis anavem a cercar en els arxius capitulars dels bisbats y en les biblioteques del reyalme. El contrast de tres frares perseguint el mateix fi per medis diferents no podia esser més frapant. Ens-e semblava de bon auguri pera la restauració del cant gregorià a Espanya, y ens donava la certesa de que no treballavem en va.

Després de l'audició d'aquesta Missa, a la que Sa Eminència havia assistit, tinguerem l'honor d'esser admesos a presentarli'l nostre respectuós homenatge en companyia del P. Suñol y d'en Millet. Sa Eminència tingué a bé interessarse per nostre viatge y benedirlo particularment.

El plaer artístich que experimentàrem en aquesta ocasió fou completat a Santa Maria del Mar sentint la *Missa del Papa Marcel*, executada magistralment per la Capella de Música de Sant Felip Neri, filla del ORFEO CATALÀ, portant en cap a son eminent director, a qui acabem d'anomenar. Aquesta obra mestra de la música religiosa, acompanyada de fragments gregorians cantats pel mateix chor, acabaren de demostrarnos la manera gran ab que Barcelona y Catalunya se distinguen en la aplicació pràctica del *Motu proprio*, al que ademés s'havien anticipat.

Enllestits els nostres treballs el 26 de Maig, tinguerem de deixar la gran capital catalana. No 'ns en allunyàrem pas sense pagar el tribut de reconeixement envers la senyora Marquesa de Dou, qui'ns donà durant tota nostra estada a Barcelona, y cada vegada que deguerem passarhi novament, una noble

y cristiana hospitalitat. Ademés, sa alta protecció devia acompanyarnos tot el llarch de nostre camí, fentnos sentir sa benfactora influència per medi de precioses recomanacions.

Altres mercès ben merescudes devem endressar també al mestre Pedrell, que tinguerem l'honor de veure a nostra arribada y a nostra partida. No podiem pas, sense perjudicar els nostres treballs y recerques, prescindir del concurs d'un home tant instruit y tant coneixedor de les biblioteques d'Espanya. Nostra esperança no fou pas decebuda. El gran músich y erudit ens rebé sempre ab el més gran interès, ens posà al corrent de moltes coses y ens donà també graciosament pera l'itinerari que teniem de seguir precioses cartes de recomanació endressades als nombrosos amichs que té per tot arreu. Aixís provehits ens en anàrem cap a Vich. Era'l 27 de Maig.

* *

Patria de Sant Miquel dels Sants, del profon filòsof Balmes y del cèlebre poeta Verdaguer, Vich es una de les més antigues ciutats de la alta Catalunya. Despoblada durant llarchs anys per la conquesta musulmana (713), aquesta ciutat deixà d'esser bisbat pera passar sota l'administració del de Narbona. Més desde que l'immortal fundador de la patria catalana, el comte Jofre el Pelós, hagué deslliurat pera sempre les regions pirenenques del jou dels musulmans, l'antiga Ausona no trigà pas a recobrar sa seu episcopal, qual restauració seguí de aprop a la de la abadia de Santa Maria de Ripoll (886).

Desde llavors la ciutat ha ocupat sempre'l lloch en que's troba avuy. Ha sigut la ciutat més important d'aquesta part de la Catalunya y la capital de la alta plana que porta son nom, així com de tota la encontrada que forma son territori episcopal. Es en els confins d'aquesta encontrada, en el peu mateix dels Pireneus, que's troben les dugues famoses abadies benedictines de Ripoll y de Sant Joan de les Abadesses.

Una ciutat d'una tal antiguitat, d'una tal història, y havent posseït no lluny d'ella dos monastirs tant cèlebres, havia de conservar, malgrat les guerres y les revolucions, qualques recorts d'aquest gloriós passat.

En efecte, teniem de fer a Vich una cullita paleogràfica molt més abundanta que a Barcelona. Ja ho sabiem abans d'anarhi, coneixent ja'ls manuscrits gregorians que la vella Ausona guarda gelosament, car havia tingut ocasió de veurels y de senyalarlos a mon venerat mestre Dom Mocquereau, quan jo donava en aquesta ciutat, en la primavera de 1904, lliçons de cant gregorià.

1) El R. P. Suñol es autor, com ja es sapigut, d'un excelent mètode de cant gregorià que la alta aprovació de Dom Mocquereau y l'aculliment entusiasta que se li ha fet a Espanya són suficients pera recomanarlo als llegidors.

2) Aquesta vasta y bella catedral gòtica es remarcable per la volada de les voltes del deambulatori, que fan de son capçal una obra mestra d'arquitectura. La fatxada, modernament restaurada, es una obra de gust, y sa realització un testimoni de la fe dels catalans y dels barcelonins.

Aquests preciosos documents, estimats com se mereixen, han pres un lloch d'honor en el notable Museu fundat en 1889, en el Palau Episcopal mateix, per l'eminent bisbe Morgades, mort més tart a Barcelona. Certament era molt just que aquestes venerables reliquies de la liturgia, escapades com per miracle a les guerres y a les revolucions, fossin colocades en un lloch tant escullit, tant ben apropiat, y al costat de les nombroses obres mestres d'esculptura y pintura que són l'ornament y la riquesa del museu vigatà.

Primer teniem davant de nosaltres una magnífica y considerable colecció de llibres litúrgics: missals, breuaris, biblias, etc., que ocupa per si sola una sala sencera del Museu. La escriptura y les miniatures ab que aquests llibres són embellits els fan remarcables a tots. Més, encara que molt aimants d'aquestes bel·leses artístiques de les edats de fè, que meravellaven sobre tot a mon confrare, quals aptituds especials y el coneixement pràctic del dibuix y de la arquitectura feyen molt competent, nostra atenció anava preferentment an aquests manuscrits envellits, portant sobre llurs pàgines les arrugues impreses pel temps, y molt sovint, per desgracia, les traces de la mà dels homes y de sa incalificable ignorancia. Car si aquests pobres supervivents del passat són avuy en dia honorats, han sigut durant llarchs segles oblidats, abandonats, menyspreuats. Quantes vegades durant nostre llarch camí havem tingut de deplorar actes de vandalisme exercits sobre aquestes innocents y gloriuses víctimes! Llurs membres trossets, llurs fulles llençades al vent o servint d'escobertes a altres llibres menys meritosos, llurs capitals, llurs majúscules retallades ab estisores per mans criminals que mellor haurien fet d'emportarsen els llibres sencers, en lloch de mutilarlos.

Y entre aquests escapats del naufragi, quants deuen sa salvació al menyspreu mateix ab que eren mirats! Els uns han arribat fins a nosaltres perquè els havien arreconat desdenyosament en un lloch fosch, en unes golfes, en un soterrani. Porten encara les traces de la humitat que han sofert durant aquest deixament en que han viscut llarch temps. Són ben sovint els manuscrits gregorians els que han sigut més maltractats. Quan no's comprengué més son llenguatge, quan s'hagué perdut el secret de llurs caràcters musicals, esdevinguts geroglífics indesxifrables, quan llurs melodies desfigurades caigueren en el més gran menyspreu, foren entregats a tots els ultratges. Foren arreconats com a productes de les edats de tenebres y de barbarisme, quan no se'ls aniquilà. Nostres preferencies anaren, donchs, envers aquests nobles mutilats: no erem nosaltres enviats pera ells?

No obstant, els manuscrits del Museu de Vich, a propòsit dels quals hem fet aquesta digressió, han sofert menys que altres. Estan en un estat de conservació satisfactoria, y les atencions que's tenen avuy per ells són suficients pera ferlos oblidar els afronts soferts en el camí dels segles. Hem volgut solament fer remarcar que en la sala ahont són guardats, altres manuscrits diferents han estat més felissos. Apressemnos ja a presentarlos al llegidor sota llur aspecte venerable: són tres els que li farem conèixer.

La classificació del primer es: CXI, *Liber Antiphonarius Ecclesiae Vicensis*. Es a la vegada un *Prosari* y un *Tropari* del XIe segle. Es remarcable primer per dugues menes d'escriptures musicals que conté.

La una es la notació dita *aquilana*, particular al mitgdia de Fransa y al nord d'Espanya.

L'altra es una notació que fins avuy havia passat inapercebuda, y que nostre viatge ha fet sortir a la llum, cridant sobre d'ella l'atenció dels Benedictins de Solesmes. L'anomenarem catalana, perquè es propia del nord-est d'Espanya y no n'hem trobat ni un sol vestigi més enllà de les fronteres de Catalunya. Ne parlarem convenientment al ocuparnos del manuscrit de Sant Feliu de Gerona, que n'es el més bell tipu. Mentrestant creyem que no devem anar endavant sense donar an aquells de nostres llegidors que no n'estiguin al corrent, qualche noció de la anomenada notació *aquilana*. Aixís ens anticiparem als seus desitjos, car ben bé comprenem lo que té de desagradable llegir noms qual sentit no's comprén. Es necessari també pera la intelligencia dels nostres articles, en el curs dels quals ens veurem sovint obligats a repetir aquest mot.

La notació *aquilana* es aixís anomenada perquè ha predominat quasi exclusivament en la regió meridional de la Fransa que portava aquest nom. Consisteix en la substitució dels punts destacats als neumes accents de que's deriva.

Heus-aquí a propòsit d'això lo que llegim en el primer volum de la *Paleografia Musical*, pàgina 138:

«Els uns (copistes) s'allunyaren ab recansa, per dirho aixís, dels tipus tradicionals, y, després d'haver modificat quelques signes, s'aturaren y crearen aixís sistemes mixtes. La barreja d'accents, de punts lligats, de punts destacats que'ls caracterisa, es pera nosaltres el testimoni més autèntich de la identitat d'origen de totes les notacions. Els manuscrits de Chartres, d'Angers, de Solesmes, pera no parlar més que dels llibres dels quals ne donem facsimils, representen aquesta fase de transició.

»Altres notadors (o copistes) més atrevits no

temeren pas d'abandonar, una darrera l'altra, les formes hereditaries pera llensar-se en vies noves; metamorfosejaren aixís la notació fins a fer-la desconeguda pera major ventatja seva, no obstant.

» Es a Aquitània, en el mitg-jorn de la Fransa y a quasi bé tota la Espanya, que'l sistema dels punts *destacats* arribà a son més complet desenrotllament y constituí fins una notació regular que comprén una família bastant considerable de manuscrits.»

Aixís, donchs, la notació *aquilana* no es més que una de les fases més accentuades del moviment progressiu que, de la fi del X^e segle sobre tot, transformant la notació *chironímica* en *diastemàtica*¹, l'ha conduïda a sa forma actual y definitiva, anomenada *guidoniana*.

Per què, donchs, la notació *aquilana* es la notació quasi de tota la Espanya? Heus-aquí la resposta.

Se sab que la Península conservà fins al XIe segle la litúrgia mussàrabe, que havia rebut dels Goths. En aquesta època, en el nord primer, fou reemplaçada per la litúrgia romana. Llegim, en efecte, en els *Concilia Hispania*, que en 1068 el Sant Pare Alexandre II envià en calitat de llegat al mitg-jorn de la Galia y a Espanya al cardenal Huch el Blanch, qui tingué un concili al monastir de Leyr (Aragó), un altre a Gerona y un altre a Ausona (Vich). Entre altres coses hi substituï'l rite romà al rite mussàrabe.

Els obrers principals d'aquesta reforma foren Sant Huch, abat de Cluny, y sòs religiosos. Els Papes y els Prínceps espanyols vencedors dels musulmans trobaren en ells poderosos auxiliars. Es necessari recordar les tendres relacions d'Alfons el Valerós, rey de Lleó, de Castella y de Galícia, ab el gran abat francès? No foren súbdits seus els que li envià pera renovar o restablir la disciplina religiosa en els monastirs de sos Estats y dels quals un anomenat Bernat fou poch després elevat a la seu primacial de Toledo?

No insistirem pas més respecte dels homes a qui pertoca'l principal honor de la reforma litúrgica a Espanya en el XIe segle, no essent pas el nostre objecte refer la historia d'aquesta època. Convenia no més recordar el fet a causa de sa relació íntima ab el nostre tema. El llegidor benevolent ho haurà

comprès y n'haurà deduit ja les conclusions, que són les següents:

1.er Espanya, al acceptar en l'XIe segle la litúrgia romana, n'acceptava'l cant l'un essent inseparable de l'altre.

2.^{on} Els Clunícens, havent estat els primers autors d'aquesta gran obra, han degut treballar ells mateixos en les còpies de diferents manuscrits gregorians.

3.ª Finalment, vengent-se'ls Espanyols obligats, pera procurar-se les noves melodies, a recórrer a les nacions cristianes que havien rebut la litúrgia romana abans que ells, es molt natural que hagin fet ses còpies sobre'ls manuscrits de la nació més veïna, la Fransa, especialment sobre aquells pertanyents a la part fronterissa d'aquest país, l'Aquitània. La historia ens ho ensenya, y son testimoni no permet cap dubte.

Heus-aquí, donchs, l'origen de la notació *aquilana* a Espanya: aquesta notació es vinguda del mitg-jorn de la Fransa. El llegidor sabrà desde ara, cada vegada que'n parlarem, d'ahont prové y qual es sa natura.

Després d'aquesta digressió necessaria, pensem tornar novament a nostres manuscrits del Museu de Vich, dels que'ns hem allunyat un instant; més, pera no allargar massa nostre article, ens reservarem pera'l pròxim número lo que teniem de dir-ne.

DOM MAUR SABLAYROLLES

Benedicti de Parramon

(Seguirà)

PERTORBACIONS

EN la conferencia que sobre *El Nacionalisme en l'art y en la literatura* donà en l'Ateneu Barcelonès en Jaume Brossa'l dia 6 de Novembre féu certes afirmacions respecte del art musical català y sentà algunes teories que, d'esser acceptades y exteses entre nostre jovent estudiós, constitueixen un perill; perquè, de totes les branques del art català, la música, que es la de més novella refflorida, se troba en aquell estat de juvenesa en que una influencia insana pot pertorbar fatalment sa creixensa y robustesa. Creyem que no succeeix aixís ab les demés manifestacions d'art en nostra terra, ja més crescudes, més formades, ab les arrels més enfondides en el terror nacional y, per tant, menys exposades a les desviacions que podria portarlos la manera especial d'apreciar el nostre art y literatura en

1) La notació *diastemàtica* (disjunta, separada) difereix profundament de la notació *chironímica*. En aquesta la forma de cada signe fixa'l valor tonal d'elevació o d'abaixament: en la notació *diastemàtica* ja no es la forma del signe, sinó son lloch en la escala qui determina son valor melòdic... El principi *diastemàtic* regeix encara avuy en dia nostra notació moderna. L'accentuació *chironímica* es abans que tot *oratorià*... la puntuació *diastemàtica* es *musical*, perquè tradueix d'una manera sensible y perfecta tots els intervals emplets en el cant (*Paleografia musical*, vol. I, pàg. 123).

general que té'l senyor Brossa. Per altra banda, no es a un músich a qui pertoca fer remarcar la insinuat de les susdites apreciacions quan aquestes se refereixin a altre art que'l de la música. Bones plomes hi ha pera ferho, si ho creuen convenient.

Nosaltres hem cregut que era, no sols convenient, sinó necessari, evidenciar lo que d'infundades tenen aquelles afirmacions y teories que respecte del art musical català sentà'l senyor Brossa; perquè, com que van vestides o, mellor dit, disfressades ab robes d'aspecte decididament revolucionari, com que aparenten esser una via de deslliuransa, un camí dreturer envers un ideal grandios, són un perill, un greu perill, pera tots aquells que, poch forts de conviccions perquè encara cerquen a les palpentes una orientació pera'ls llurs ideals d'art, poden esser arrossegats per la sugestió d'una independència fictícia, tant fictícia com la idea d'un art universal, avuy ja passada de moda. L'art ha tingut, té y tindrà sempre patria, y son fonament ha estat sempre la tradició, aquella tradició que pera'l senyor Brossa es com un esclavatge del qual tenim de deslliurnos de totes passades. No'ns agrada fer afirmacions sense proves, afirmacions que hagin d'esser cregudes com article de fè per la nostra bona cara; lo que acabem de dir respecte del art y ses nacionalitats, y respecte de la tradició en art, ho provarem sense gran esforç y per la força dels fets, a més de la de la rahó, de la qual aquells en són corolari. Però, abans d'aduhir aquestes proves, volem fer remarcar el greu perill que, no ja pera'ls artistes, sinó pera'l públich, enclouen les idees del senyor Brossa.

No es pas tant llunyà de nosaltres aquell desventurat temps (y a bon segur que'l senyor Brossa s'en recorda) en que les aficions del públich barceloní, preparades per més de dos segles d'incultura artística musical, per més de dos segles de desnacionalització d'art, rebien per única pastura, per sol aliment artístich (!), en el teatre, les òperes més decadents del italià, y en els salons la romansa italiana, o d'istil italià composta pels autors de casa. ¿Qui no's recorda, vells y joves, del *Forrei morire*, del *Non torno*, de *La mia bandiera*? Si anessim a regirar els papiers de música de tants y tants aficionats, y més que aficionats, que a Barcelona pianegen y canturregen, no direm que a les primeres capes, però no gaire més avall, hi trobariem les particions, un jorn tant estimades, de les romanses italianes de que hem parlat. Emperò es ben segur que a sobre de tot, y com esclafantles victorioses, hi trobariem alguna colecció de cançons populars catalanes, algun recull de melodies originals d'autor català, y fins potser algun volum dels admirables *Lieders* de Schubert, Schumann o Grieg.

Ho acabem de dir, y no cal que insistim, perquè tothom ho sab. Foren en gran part la cansó popular catalana y els *lieders* ja nacionalitzats dels nostres autors els que trencaren el jou d'incultura que'ns aferrava a la romansa italiana, y feren possible la comprensió dels *lieders* de Schubert, Schumann, Grieg, etc. Més això, que tothom ho sab, el senyor Brossa ho ignora o ho ha oblidat.

Aquesta educació musical, o, millor dit, aquest comensament d'educació musical, al qual innegablement hi cooperaren el renovellament de la literatura pianística y el concert simfònic, el degué principalment el nostre públich a la cansó popular, que, com visió de força imponderable, li feu guaitar, enlluernat, tot un món musical que ignorava. Y la educació ha anat fentse lenta y paralelament, que com més el públich ha anat entenen lo de casa, tant com més clara ha tingut la visió de la seva nacionalitat musical, més comprensible li ha estat la música de les altres nacionalitats. Al parlar de la nacionalitat musical catalana ja no'm refereixo a la pura cansó popular, sinó al art basat en ella. L'art en que la cansó popular s'ens presenta quasi bé nua no puch jo de cap manera preconisar-lo com a única finalitat del nostre art musical.

Els nostres artistes ja han demostrat que saben fer quelcom més; però com que encara no es hora de parlar dels més moderns aspectes y manifestacions de la música catalana, deixemho pera més tart. Lo que hem volgut fer remarcar es la gran obra educativa obtinguda mercès a la cansó popular.

Es acabada aquesta obra educativa? No, y n'estem molt lluny del seu acabament. Al parlar el senyor Brossa del nostre art, que califica de casolà y pueril, sens dubte perquè no'l coneix, o en coneix tant sols les manifestacions puerils o casolanes, ho fa sospirant per la implantació o introducció en la nostra terra d'un art universal (?), d'un art de tot lo món, vers el qual han d'encaminarse'ls esforços dels nostres artistes. Sens dubte que al parlar d'un art universal deu referirse'l senyor Brossa a les grans obres dels genis de les nacionalitats germanica, franca, etc. Però ¿es que'l nostre públich les ha compreses ben bé aquestes grans obres? Molt ne dubtem, perquè, si les hagués compreses bé, s'hauria alsat indignat contra tantes y tantes profanacions com s'han comès; profanacions que, lluny d'indignar-lo, han arrencat el seu aplaudiment. Aquesta es la demostració més evident d'incomprensió.

Y les anomalies malhauradament massa freqüents d'un públich que aplaudeix lo que deuria condemnar, no han d'atribuirse en exclusiu a falta de discerniment crítich enfront de les execucions, sinó a desconeixement de les obres executades. ¿Què'n sab el nostre públich de les darreres sonates

y quartets de Beethoven? ¿Què'n sab de Mozart, a qui apenes ha sentit? Y de l'art d'en Wagner, ¿quina idea s'en té fóra de la bon xich migrada de que es una mena de geroglífich qual solució tindrà'l que descobreixi més aviat y en més gran nombre'ls temes que formen la trama de ses obres? Y del gran Bach, quinta-essencia de la música present y passada, què'n sab el públich? Les colossals obres chorals que'n concix, el pasmen, l'esveren, més no'l commouen ni'l subjugen, no'l penetren. Fóra la cansó del enfadó anar enumerant tot lo que li manca al nostre públich pera que la seva educació musical siga completa. Y no té res d'extrany que siga tant lo que li manqui, perquè una cultura no s'improvisa, especialment en una terra com la nostra, en que la desnacionalisació, base de tota incultura, ha regnat malhauradament per espay de tres segles aprop.

Si'l retorn a la nacionalisació artística obtingut per medi de la cansó popular ha produït un principi d'educació, ¿per què hem de desnacionalisarnos novament? ¿per què no hem de seguir ardidament, y cada jorn ab més fè, el camí que hem emprès, si, com ja hem dit y provat, aquest camí'ns condueix envers la cultura? Hauriem de renunciarhi an aquest camí, y jo fóra'l primer en aconsellarho, si'ls únichs fruits que la nacionalisació musical catalana ha produït fossin senzilles armonisacions més o menys encertades de la cansó popular. Però'ls nostres músichs han comprès ja fa temps, y aixís ho practiquen (cosa que tal volta ignora'l senyor Brossa) que la cansó popular no ha d'ésser la finalitat del seu art, sinó'l medi de donarli personalitat, de nacionalisarlo. Y que'l criteri dels nostres músichs no es errat ho fa veure ben clarament l'èxit que obtingué a Marsella, davant d'un nombrós públich, la compòsició *La Mare de Déu*, d'en Nicolau, que tingué l'ORFEÓ CATALA de repetir en mitg d'una ovació. Aquesta senzilla glosa de la cansó popular, la manifestació musical en que la cansó del poble hi té encara predomini quasi absolut, corprengué al públich de Marsella y li féu conèixer l'art català, que pot ben passar la frontera novament, quan ja una vegada l'ha passada ab tant d'èxit.

Examinant la qüestió baix un altre aspecte, ens trobem que l'art basat en la cansó popular, aquest art que sembla que'l conferenciant el vulguí presentar com un art rudimentari, passat de moda y insignificant, constitueix la basa y fonament d'escoles moderníssimes y de gran importancia. La escola russa, ab els Glinka, Moussorgsky, Rimsky-Korsakof, Balakiref y altres; la belga ab en Blockx y en Gilson com a capitosts; la suïssa, que'ns presenta en Doret y en Jaques Dalcroze personificant-la; a Finlàndia, en Sibelius y els seus seguidors; l'Humperdinck a Alemanya; en Grieg a Noruega; en

d'Indy a Fransa; totes aquestes personalitats, caps d'escola les unes, ardents afiliats les altres, estan remoyent ab gran forsa l'Europa actual ab son art nacional, en que la cansó popular hi té un lloch predominant, n'es un dels elements més importants.

Aquestes escoles li porten sava nova y forta al art dels sons, li porten potser el reactiu que evitarà la caiguda en un art excessivament literari a que'ns condueixen certes tendències, o en un art purament sensorial a que potser s'arribaria seguint el camí de les subtilsèss armoniques y pessigolleig de timbres.

Donchs veus-aquí que nosaltres, que hem tingut la sort d'entrar a formar en les files de la nova tendència que tant bell esdevenir prepara al art musical el dia en que un geni, concretant y resumint els esforços realisats, li dongui forma definitiva, hem de desfer lo fet y hem de cercar un nou camí, que com no siga'l del art universal (?) de que després parlarem, no podem pas endevinar quin pot ésser, perquè'l senyor Brossa no'n recomana d'altre.

*
*
*

Hem de confessar que'ls enyor Brossa defineix, califica y aprecia les coses que desconeix ab una serenitat incomparable. Que aixó li succeeixi al tractar del art musical, no es molt d'extranyar: primer, perquè pera tractar de música se necessiten un munt de coneixements que ell mateix ens demostra no possehir; y, segon, perquè, al tractarne sense possehir aquells coneixements, no farà més que lo que fan molts altres. Jo no m'he cuidat d'esbrinar si ab les demés arts succeeix lo mateix; però ab la música es una desgracia: sembla que tothom hi tingui dret. Donchs bé: tornant al senyor Brossa, ens hem quedat esmaperduts al véureli afirmar que la nostra *pueril* música popular es una manifestació de sensibleria ploranera. Per de prompte no podem deixar passar el calificatiu de *pueril* sense la més enèrgica protesta: virils y ben virils són els accents del nostre poble quan canta sos amors, ses llegendes, ses costums, ses tristors y ses alegries; són tant virils com els de qualsevol altre poble, y estem disposats a provarho sempre que convingui y ab tanta documentació folk-lòrica com pugui'l senyor Brossa desitjar. En quant a lo de la sensibleria ploranera, tampoch es cert. Podran molts dels nostres cants expressar sentiments de tristor y melangia, perquè'l poble, com sab el senyor Brossa, no té sempre la rialla als llavis. Però aquests sentiments de melangia y tristor estan tant lluny de la sensibleria ploranera com el sentimentalisme de la romansa italiana de que hem parlat està lluny del veritable sentiment que amara'ls *lieders* de Schubert y Schumann. Ademés, també la tenen, y ben abundanta,

la nota alegre, els cants del poble català: cal no més recordar tonades tant joyoses com *La Pastoreta*, *El bon Cassador*, *El Mestre*, *El soldat y la donzella*, y tantes y tantes, que no acabariem en bona estona si les haguessim d'apuntar. Les que hem esmentat són de les més conegudes, són d'aquelles que ni'l senyor Brossa pot ignorar, perquè ha d'haverles sentides si es que no les ha cantades ell mateix. Per això es que no sabem capir com ha pogut fer el senyor Brossa una afirmació tant extraordinàriament infundada al parlar dels nostres cants populars, una afirmació tant renyida ab la realitat viscuda per ell mateix.

Hem volgut insistir sobre aquest punt, perquè, a nostre entendre, es d'importància capital pera judicar del valor de les apreciacions del senyor Brossa. En efecte, si tractantse de les cançons populars catalanes, de les seves cançons populars, perquè són tant d'ell com nostres, pot equivocar-se de manera tant evidentment com lamentable, ¿què li ha de succeir al tractar d'un art que, com ja hem dit, demostra desconèixer?

* * *

Seguint endavant el plan que'ns hem imposat, ens-e les haurem ara ab aquell art universal que sembla esser l'eix al voltant del qual giren les idees del senyor Brossa, y, tot combatent aquest eix fantàstich, quedaran demostrades les afirmacions que hem deixat pendentes de proves en el transcurs de la nostra disertació.

Abans que tot, tractarem d'aclarir, si es possible, lo que per art universal entén el conferenciant a qui tantes vegades hem anomenat y haurem d'anomenar encara. Hem dit que tractarem d'aclarirho, si es possible; perquè com que ell no'l defineix, com que no fa més que referirshi constantment, a les seves referencies haurem d'atendrens pera endevinar què vol dir.

Atenintnos, donchs, an aquestes referencies, ens ha semblat que'l senyor Brossa, en sa aspiració vers un art universal, aspira a un art que, rompent ab tota tradició, cluch els ulls y tapades les orelles a tota visió y a tota veu del passat, tregui enfòra en forma musical els sentiments, les vibracions internes, no d'un home, d'un artista; no d'una agrupació o poble, o nacionalitat, o rassa, sinó de tota la humanitat.

Això'ns ha semblat que volia dir el senyor Brossa, més ens guardarem prou d'afirmarho, perquè les referencies en que'ns basem pera la nostra deducció són tant sovint contradictories, que tota afirmació fóra aventuradíssima. En tot cas, si l'art universal de que'ns parla no hauria d'esser lo que

acabem de dir, confessem que no endevinem en què pot consistir l'art universal del senyor Brossa (y perdonin els llegidors el contrasentit).

Lo que queda ferm, lo que innegablement diu el susdit senyor, es que hem d'esser implacables contra les cendres del passat, contra la tradició.

¿Existeix aquest art universal que'l conferenciant ens dóna com a model? Pot existir? No: no existeix, perquè les obres d'art musical actualment més exteses en els països de civilització semblanta¹, les obres dels grans genis de la música europea, deuen son expandiment no a lo que se suposa que tenen d'universals, sinó precisament a lo que tenen de personals, a la forsa exteriorisadora més o menys potent dels sentiments, de les vibracions internes del geni que les creà. Dit en altres termes, en Wagner es y será indiscutiblement admirat, no perquè en ses obres hagi sapigut expressar els sentiments dels qui l'admiren y l'admiraran, sinó perquè en elles ha expressat ab forsa gegantina'ls seus propis. Y es prova de lo que diem la lluita que l'art wagnerià ha sostingut y està sostenint pera ferse-comprende.

Les mateixes rahons que demostren la no existencia actual d'aquell art universal a que volen que ens decantem, demostren l'impossibilitat de que existeixi en el pervindre. L'artista creador, en ses obres ha de posarhi lo seu, no lo dels altres. Ha de posarhi son sentiment, sa emoció, han d'esser filles de sa manera especial y propia de vibrar. Es clar que aquesta emoció, aquest sentiment, tindran de comú, de general, lo que l'artista té de comú ab els altres homes, especialment ab els que'l volten d'aprop, ab els de la seva nacionalitat, en una paraula. Ab aquests, com més fonament sentida siga l'obra d'art, més grans en seran les afinitats. Però aquestes afinitats may esborraran la personalitat, el jo del geni creador.

El senyor Brossa pretén que pera assolir aquell art universal, aquell art sense nacionalitat que somnia, hem d'esser implacables contra les cendres del passat, contra la tradició. Tenim per completament fantàstich l'art universal tal com ens el volen fer entendre; més vejам ara quin art pot néixer de aquesta guerra que hem de declarar al passat, al nostre passat, perquè'l senyor Brossa no tracta

1) Calificar d'universalment exteses les obres dels grans genis de la música europea, fóra un absurde. Les civilitzacions orientals, per exemple, ab els seus sistemes tonals, tant diferents dels nostres, ab la seva rítmica ben propia, produeixen de fet, encara que embrionariament, y poden arribar a produir ab el perfeccionament que'ls segles han de portar-los, obres d'un art tant perfectament incomprensible pera nosaltres, com les nostres ho són pera ells. Y veus-aquí una altra demostració de la falsetat d'un art universal.

d'alsar creuada més que contra'l nostre passat, no contra'l de les nacionalitats que'ns recomana imitem.

Pera fernes idea d'aquest art sense historia, de aquest art qual generació espontania tindria de renovellarse en cada època, en cada artista creador, mellor dit, no hem d'anar pas fóra casa, que malhauradament ja l'hem tingut massa temps. Catalunya, en el XVIe segle, tenia encara personalitats musicals tant vigoroses com en Brudieu, en Vila y en Flecha. (Parlem no més d'aquells quals obres coneixem.) Aquestes personalitats ho eren tant de fortes, que de ses plomes si que'n brollà art universal tal com nosaltres l'entenem, art tant universal com el de Palestrina, el de Roland de Lassus, el de Jannequin. Les obres d'en Brudieu y en Flecha no desmereixen gens en qualsevolga comparansa que's puga establir: ho afirmem y ho provarem sempre que's vulgui. Y aquestes obres ho són tant de vigoroses, perquè traspua en elles a cada pas la nacionalitat de sos autors, la cansó popular, servida per una tècnica admirable y per un sentiment artístich exteriorisat ab força soperba y ben personal.

D'aquella època ensà, la decadensa es evident: la desnacionalisació es més forta cada dia, y la influencia de procediments al voler estrafer constantment fins la manera especial d'exteriorisació artística dels sentiments més personals y propis de les grans figures musicals d'altres nacionalitats, van apareixent més y més marcades, tant, que a les primeries del segle XIX veyem, assombrats, com en Carnicer, home d'innegable talent y de disposicions musicals de primer ordre, arriba a desnacionalisarse, a despersonalisarse de tal manera, que composa una simfonia pera *Il Barbiere di Seviglia*, d'en Rossini; simfonia que'l compositor italià troba tant seva, que no té inconvenient en que s'executi.

¿Heu vist ahont pot conduir un art sense historia, un art que no's basi en la tradició de la propia nacionalitat? Creyem que l'exemple presentat es d'una eloqüencia prou aclaparadora pera que no tinguem d'insistir més sobre'ls resultats funestissims a que podria conduirnos un art d'aquesta mena. Y l'exemple d'en Carnicer demostra d'una manera innegable que l'art ha de basarse en una tradició, que, quan no es la propia, se cerca en una altra nacionalitat. Se'm podrà dir que en Carnicer podia haver escullit una altra influencia, la de Beethoven, la de Mozart, per exemple. Però no valia més que hagués enfortit el seu art en la tradició de la seva terra? No era cent mil voltes preferible que sa inspiració s'hagués amarat en la font pura dels cants del terror, com ja li digué un crítich clarividient de la seva època? Per altra part la influencia de la música dramàtica d'un Mozart no li

hauria estat pas més favorable de lo que ho fou pera un Ferran Sors o un Carles Baguer, ab tot y el gran talent del primer y la servil imitació del segon.

Aquesta anulació de la personalitat musical catalana dura fins al adveniment d'un Clavé, aquest cas admirable d'intuició, d'endevinació portentosa. Ell posseeix en un grau molt limitat la tècnica d'un art que l'ha d'immortalisar: les influencies que reb són de la òpera italiana; l'exemple que més aprop té de sos ulls pera la creació de son monument choral són els orfeons francesos, ab el repertori abominable que executen. Més ell, per pressentiment, per intuició, sent la veu dels temps que vindran y salta per damunt dels exemples dolents, s'eximeix d'influencies insanes, va de dret a la seva nacionalitat, demanantli la inspiració pera'ls seus cants, y totes les veus de la terra li responen, ab totes canta, y el seu art ja es nacionalisat, ja es personal, malgrat la pobresa de tècnica, malgrat la incorrecció de forma.

La seva obra no ha estat pas infeconda, perquè'ls nostres músichs l'han compresa, l'han seguida y l'han aixamlada. Avuy comensem a esser ja una nacionalitat musical, com ho han reconegut artistes tant eminents com en d'Indy y l'Strauss.

Aquesta qualitat preciosa que hem reconquestat no l'hem de perdre vulguí qui ho vulgui, siguen les que siguen les prèdiques que s'ens fassin, per enlluernadores que semblin. Els nostres artistes no han d'aspirar a esser un Carnicer, encara que'l model imitat fins a la semblansa més pròxima siga un Beethoven, un Wagner o un Strauss. Agafinne'ls procediments progressius, adaptinse les formes sempre que encaixin ab la nostra manera de sentir, de vibrar, però siguin sempre ells, siguin sempre ben catalans, tenint pera això'ls ulls fits en la seva terra, estudiantne y cercantne sempre la tradició, a la qual han de lligarse sempre tant fortament com pugen, perquè es un error colossal creures que'l seu art serà català pel sol fet d'esser fills de Catalunya. En Carnicer també ho era de fill de Catalunya.

FRANCESCH PUJOL

RECITAL MASSIÀ

El dissabte 3 de Novembre'l jove violinista Joan Massià, de retorn de Bruxelles, en qual Conservatori acabava d'obtenir la més alta distinció,

dedicà al ORFEÓ CATALA un recital de violi, executant, acompanyat al piano per en Joan Salvat, l'important programa que donem a continuació:

Concert en re (op. 61), de Beethoven; *Romansa en sol*, de Beethoven; *Xacona*, de J. S. Bach; *I Palpiti*, de Paganini.

El distingit auditori que's donà cita en nostre local la nit de la esmentada fetxa quedà verament sorprès al sentir interpretar an en Massià les obres susdites ab aquell aplom, aquella afinació, aquella puresa d'estil y aquella seguretat de mecanisme propis més d'un concertista experimentat que d'un alumne sortint del Conservatori.

Ja en la execució del hermós *Concert* de Beethoven se distingí d'una manera notable per son frasseig, per la energia del seu arquet y pel bonich to que sapigué treure del instrument; però encara va sobrepujarse més en la difícil *Xacona* de Bach, veritable obra de prova, que executà ab un domini sorprenent, en relació als seus pochs anys d'estudi. L'artista que aixís interpreta y fa sentir, té al seu davant un bell pervindre.

L'estudi de Paganini, que posà fi al recital, es una obra de pura virtuositat plena d'esculls, però que en Massià vencé ab singular destresa.

El jove y ja notable concertista fou extraordinàriament aplaudit durant el curs de la vetllada y molt felicitat al acabament del recital.

CONCERT A LLOTJA

La nit del dia 10 del corrent l'ORFEÓ donà un concert en la espaiosa sala de Llotja en honor dels Diputats provincials vinguts a nostra ciutat ab motiu de la Assamblea que darrerament va celebrar-se.

El concert va obtenir un bon èxit per part de tothom, y especialment per aquells a qui's dedicava.

Per les composicions executades pogué donarse a n'els senyors assembleistes una idea general de lo que es el nostre art musical.

Vegis, sinó, pel programa que transcrivim: Primera part: *El Cant de la Senyera*, Millet; *Montanyes regalades*, Sancho Marraco; *La Filadora*, Alfonso; *La mort de la Núvia*, Lambert; *Fum, fum, fum*, Pujol; *Cansó de Nadal*, Romeu; *La Sesta*, Noguera; *Aucellada*, Jannequin. Segona part: *Els Xiquets de Valls*, Clavé; *Negra sombra*, Montes; *La Mare de Déu*, Nicolau; *Don Joan y Don Ramon*, Pedrell; *Credo* de la Missa del Papa Marcel, de Palestrina.

Totes van ser aplaudides a desdir, més en les cançons populars *La Filadora*, y *Fum, fum, fum*, armonisades pels mestres Alfonso y Pujol, el públic no's donà per complagut fins que logrà

que's cantessin per segona vegada, fent lo mateix ab la balada gallega *Negra sombra*, d'en Montes.

Acabà'l concert ab l'execució del sempre colossal *Credo* de Palestrina, que va ser escoltat ab vera delectació per tothom, tributant el públic, al acabament, una llarga ovació al ORFEÓ CATALA y al mestre Millet.

Les serioses y esbeltes voltes gòtiques de la Sala de Contractacions de la Llotja acabaren de donar un caràcter més solemniàl a n'aquesta festa, de la qual sens dubte ls representants de les Diputacions vinguts a Barcelona n conservaran un bon record.

FESTA DE LA MÚSICA CATALANA

ANY IV

CARTELL DEL CONCURS DE 1907

I. **Premi de 500 pessetes**, que s'adjudicarà a la millor y més important composició pera chor mixte. Lletra a lliure elecció.

II. **Premi de 250 pessetes**, que s'adjudicarà a la millor composició pera chor a veus d'home, inspirada en lletra d'esperit catalanesch (costums populars, cants patriòtics o qualsevol assumpte que tingui agror de la terra).

III. **Premi de 250 pessetes**, ofertes per l'Eminentíssim Cardenal Bisbe de Barcelona, Dr. En Salvador Casañas, a la millor colecció de motets ab text llatí al Santíssim Sagrament, a dugues veus iguals o mixtes, de facil execució y tessitura còmoda, ab acompanyament d'orga o armonium.

IV. **Premi de 250 pessetes**, ofertes per l'Ateneu Barcelonès a la més important colecció de cançons populars de Catalunya o dels diversos territoris ahont la nostra llengua es parlada. Aquestes cançons s'entén que's composaran de poesia y tonada, y han d'esser inèdites o variants de les ja publicades.

V. Premi del «Centre Excursionista», consistent en una o varies obres de literatura musical o folk-lòrica, a escullir d'acord ab el guanyador, que s'adjudicarà a la més important colecció de ballets populars catalans, d'una sola comarca si pot esser, essent preferida aquella colecció que, junt ab les tonades, porti la descripció del ball. Es precis indicar el lloch ahont s'executen o s'executaven els referits ballets, y tots els datos que respecte dels mateixos puguin obtenir-se.

VI. **Un objecte decoratiu**, ofert per la «Unió Catalanista», consistent en el segell de dita entitat incrustat en or sobre planxa d'acer, que s'adjudicarà a la millor composició pera quartet de corda sobre tema o temes populars catalans.

VII. **Una colecció d'obres de literatura catalana**, oferta per la «Lliga Regionalista» a la millor colecció de melodies originals pera cant y piano.

VIII. **Premi de 250 pessetes**, ofertes pel soci y ex-president del ORFEÓ senyor En Joan Millet, a la millor y més important colecció d'obres corals desconegudes avuy dia, d'autor o autors catalans o

residents a Catalunya anteriors al segle XVIII, transcrits en notació moderna y acompanyades, a ésser possible, d'alguna nota biogràfica. També haurà d'indicarse'l lloch ahont se troben els originals manuscrits o impresos.

IX. Un objecte d'art, ofert per l'«Associació Musical de Barcelona» a la millor y més important obra pera orquesta de corda (instruments d'arch), de regular duració y caràcter català. L'obra premiada serà executada per la entitat ofertora d'aquest premi en sos concerts.

X. Premi de 250 pessetes, ofert pels socis del ORFEO senyors En Joan Serinyà y En Pere A. Millet, a la millor y més important colecció de cançons populars catalanes, ab acompanyament de piano. No es precis que les cançons siguin inèdites.

XI. Premi ofert per un catalanista, consistent en els cinch volums actualment publicats de la colecció d'obres completes de mossèn Jacinto Verdaguer, que s'adjudicarà a la millor composició pera chor a tres o quatre veus d'home, de no difícil execució, sobre la poesia *Lo triomf del Sagrat Cor de Jesús*, d'en Joseph Mas y Casanovas, que's troba en el tomet anomenat *Poesies religioses* del anomenat autor y editades per en Gustau Gili en 1905.

XII. Una colecció d'obres literaries y literario-musicals, ofertes per En Isidro Torres y Oriol, que s'adjudicarà a la millor y més important composició o a la millor *suite* pera piano sol.

XIII. Premi de 500 pessetes, ofertes per un agrupament d'aymants de la música de la terra, a la millor composició pera chor mixte de caràcter joyós. Lletra a lliure elecció.

XIV. Premi de 150 pessetes, ofertes per la secció choral del ORFEO CATALÀ a les dugues cançons populars més ben armonisades pera chor mixte. En cas de que cada una de dites cançons sia de diferent autor, se partirà'l premi.

Les composicions que obtin als temes I, II, XI, XIII y XIV han d'ésser precisament a veus soles. Els reculls de cançons populars obtant al tema IV tampoch han de portar acompanyament de cap mena, com no sia'l d'algun instrument popular ab que la cansó acostumi a executar-se.

La lletra de les composicions (exceptuant, naturalment, les que obtin al premi III), haurà d'ésser catalana, y, en igualtat de mèrit musical, se preferiran aquelles qual lletra sia millor. En quant al tema VIII, s'admetrà'l text en qualsevol idioma, mentres les composicions musicals reuneixin les condicions demanades.

Les composicions, que hauran d'ésser rigorosament inèdites, s'enviaran al ORFEO CATALÀ, carrer de Magdalenes, núm. 2, a nom de Francesch Pujol, y cada una d'elles portarà un lema.

TERMES D'ADMISSIÓ

Pera'ls temes II, III, VI, VII, XI, XII y XIV, fins per tot el dia 31 de Janer de 1907.

Pera'ls temes I, IV, V, VIII, IX, X, XIII, fins per tot el dia 28 de Febrer de 1907.

Encara que'ls termes d'admissió sien diferents, la publicació del fallo serà simultania pera tots els temes.

No's concediran accèssits ni mencions.

Pera conèixer als autors premiats quan se publiqui'l veredict del Jurat, aquest demanarà l'envio d'uns quants compassos de la composició premiada, acompanyats del nom y residència del guanyador del premi.

Les obres no premiades se retornaràn a sos autors, durant els tres mesos següents a la celebració de la «Festa de la Música Catalana», mitjansant la presentació del lema y els sis primers compassos. Les

que no's retirin durant dit plasso, l'ORFEO's desentén del compromís de guardar-les.

La celebració de la «Festa de la Música Catalana» s'anunciarà oportunament. En dita festa's proclamaran els noms dels autors premiats, s'entregaran els premis y l'ORFEO CATALÀ executarà al menys les composicions que hauran obtingut el primer y segon premi. En cas de molta extensió o dificultat d'alguna d'aquestes composicions, podrà deixar d'executar-la, atesa la brevetat de temps de que's disposarà pera l'estudi.

L'autor que resulti guanyador del premi al tema I haurà d'elegir Reina de la Festa, la qual, desde son setial d'honor, farà entrega dels premis restants als respectius guanyadors.

Cas de que'l premi al primer tema no sia adjudicat, elegirà Reina l'autor que obtingui'l premi immediat que s'adjudiqui.

L'ORFEO CATALÀ tindrà'l dret d'executar sempre que vulgui les composicions premiades.

El Jurat serà compost dels mestres següents:

ANTONI NICOLAU, ENRICH GRANADOS, DOMINGO MAS Y SERRACANT, LLUÍS MILLET Y FRANCESCH PUJOL.

Barcelona, 25 de Novembre de 1906.

JOAQUIM CABOT
President del ORFEO CATALÀ

ANSELM DOMENECH
Secretari del ORFEO CATALÀ

BARCELONA

Gran Teatre del Liceu. — El dissabte 24 del present mes va inaugurarse la temporada d'hivern al Liceu, cantantse la òpera de Saint-Saëns *Sansone e Dalila*, baix la direcció del mestre Nini Bellucci. En dita representació hi debutaren els artistes senyora Verger y senyors Biel, Rebonato, Giudici y Candela.

Tot seguit se posaren en escena *Maria di Roban*, *Gli Ugonotti* y *Ernani*.

En el cartell d'abonament hi figuren les estrenes de *Amica y Zanetto*, de Mascagni, que seran dirigides pel propi autor; *Hesperia*, del mestre català en Lamote de Grignon, y *Atlàntida*, inspirada en el poema del nostre gran poeta Verdaguer, música del mestre Nicolau Urien.

No dihem res més de les representacions donades fins ara, perquè com que l'actual Empresa ha deixat enguany d'invitar a la REVISTA MUSICAL CATALANA, aixó'ns fa creure que l'art musical no hi té res que veure ab les manifestacions que al Liceu se celebren actualment.

Teatre Principal. — En Malats, al qual comensavem ja a anyorar per ses llargues ausències, ha

inaugurat la tanda de concerts que en Graner se proposa celebrar aquesta temporada en son afavorit coliseu. L'acte tingué lloch el dia 5 del corrent, y en ell en Malats s'ens ha mostrat novament el pianista d'empenta y d'ànima fogosa que ab son extraordinari mecanisme y ab son brahó aixeca al públich menys disposat a deixarse sugestionar.

El programa era de prova, però'l temperament d'en Malats és d'aquells que fan créixer l'artista allí hont d'altres probablement fallarien. Per això, si bé estigué en la primera meitat del recital, ab mellor fortuna encara l'acabà nostre pianista.

De les obres compreses en el programa tres n'hi havien que, tant per la importància d'elles com per la felis interpretació que obtingueren, mereixen consignarse com la nota culminant de la vetllada. Foren les difícilissimes y endiablades *Variacions*, de Paganini-Brahms; la suggestiva *Triana*, de l'Albeniz, d'un color extraordinari y d'una factura deliciosament exquisida, y les *Variacions serioses*, de Mendelssohn, obra de les més sòlides que escrigué l'aristocràtic compositor de Leipzig.

Les demés obres eren de Beethoven (*Sonata* op. 10, núm. 3), Chopin (*Sonata* op. 35), Schumann (*Carnaval de Viena*), Fauré, Rubinstein, Tschai-kowsky y Liszt, y en llur interpretació en Malats va tenirhi moments ben inspirats. Obligat per la insistència dels aplaudiments, tingué de repetir la hermosa composició de l'Albeniz ja esmentada, y la original *Humoresque*, de Tschai-kowsky, tocant, ademés, fòra de programa, la transcripció del ballet d'*Alceste*, de Gluck, feta per Saint-Saëns (que per cert sorti finament brodada dels màgichs dits d'en Malats), y la celebrada *Campanella*, de Liszt.

Al acabament del recital el públich dispensà al gran artista una llarga y xardorosa ovació, digue coronament a la magnífica vetllada.

Vuit dies més tard altra artista també de la terra, Na Maria Gay, oferí al escullit públich del Principal un programa no menys atractiu dintre la seva especialitat.

Les melodies de Caldara, Salvator Rosa, Haydn, Beethoven, Schubert, Schumann, Fauré y Perilhou, que omplien la primera part, foren cantades per la senyora Gay ab notable acert, posant de relleu alternativament, y sempre dintre'l mellor bon gust, la simplicitat y dolcesa de la canticela italiana, la romàntica passió de Schubert y de Schumann y la gracia expressiva de la melodia francesa. Llástima que'l mateix mirament y la mateixa convicció no sobresortís també en la interpretació de les cançons catalanes que integren la tercera part del programa!

Al concert de la Gay hi cooperà'l violinista Lluís Pichot. Els tres números de Vieuxtemps,

Max Bruch y Mendelssohn, que executà ab correcta escola, li valgueren un simpàtic aculliment.

El pianista Eug. Wagner va acompanyar a la cantatriu y al violinista ab molta discreció.

No cal dir que'ls majors aplaudiments se dedicaren a la Maria Gay, en plena possessió de ses facultats vocals, y a la qual el públich va obligar a repetir les composicions que més li plagueren y a cantar-ne d'altres noves al final.

Les últimes produccions estrenades per la companyia lírica del mateix teatre han sigut *Les Calderes den Pere Botero*, ab música del mestre Esquerrà, y *Pierrot lladre*, música del mestre Sadurní. Abdues obres han sigut molt ben rebudes pel públich habitual que assisteix als espectacles d'en Graner.

La aixerida *Nit de Reys*, de l'Apeles Mestres y l'Enrich Morera, l'obra que ab més fermesa s'ha aguantat en el cartell durant la present temporada, alcansà la centava representació'l 24 del corrent mes.

Posteriorment han tingut lloch la represa de *La presó de Lleida*, d'en Gual u d'en Pahissa, rebuda ab igual acceptació que la temporada passada, y la estrena d'*Innocencia*, de l'Aulés, pera la qual en J. Grant ha escrit alguns números de música lleugera, però finament instrumentats. Com a nota més tendra y delicada sobresurt la cansó de bresol, que es d'una remarcable distinció.

Associació Musical de Barcelona.—Coneixedora aquesta associació del senyalat èxit que al ORFEO CATALA havia obtingut el violinista J. Massià, no dubtà gens en oferir an aquest la seva orquesta pera organitzar un nou concert que's donà al Teatre Principal la nit del 19 de Novembre, baix la direcció del mestre Lamote de Grignon.

A més de la célebre *Xacona* de Bach, pera violi sol, el jove concertista executà ab acompanyament d'orquestra'l *Concert en mi major* del mateix autor, el de Beethoven en *re*, y el de Max Bruch en *sol menor*.

La impressió que produhí al públich en Massià fou de les més favorables. En la execució de les esmentades obres posà novament de relleu les excel·lents qualitats que ja en el recital del ORFEO li varem reconèixer y que merescueren de nostra part el més falaguer judici; judici que ab satisfacció hem vist ratificat pels entusiastes aplaudiments que'l nombrós auditori congregat aquella nit al Principal va dedicar an en Massià.

La orquesta de la «Associació Musical» secundà encertadament el treball del solista, distingint-se sobre tot en l'acompanyament del interessant concert de Max Bruch.

Concert Pahissa. — El dia 15 del corrent tingué lloch en el Teatre de Novetats un concert exclusivament destinat a fer conèixer les composicions orquestals del jove mestre Pahissa. El programa era'l següent: Primera part: *Estudi simfònic*, *Aria*, *El Combat*. Segona part: *Trio*, pera orquesta de corda. Tercera part: *De sota terra als aires*, *Balada de Heine*, *Gala Placidia* (relació de Sigerich y arribada de la reina), simfonia *A les costes Mediterrànies*.

El fet d'entregar-se al públich d'una manera tant ardua y, podem dirho, tant plena de perills pera un autor novell, havia despertat una gran expectació entre'ls qui s'ocupen d'art, y ensemps una corrent de simpatia que, passant per damunt de tota reflexió y fins perdonant certes imperfeccions d'execució massa aparents, va traduir-se en una serie de sorolloses ovacions que poden contarse pel nombre d'obres executades.

Nosaltres no regatejarem els nostres aplaudiments, perquè creyem un dever nostre encoratjar tant belles iniciatives; únicament, moguts pel vivíssim interès que va despertar en nosaltres el nou artista que se'ns va revelar, volem exposarli francament algunes de les reflexions que'ns ha suggerit l'audició de les seves obres.

Lo primer que salta a la vista es l'influència tirànica d'en Wagner y Strauss, que domina arreu. Baix aquest pupt de vista l'*Estudi simfònic* es l'obra que'n surt més perjudicada, perquè'l record wagnerià arriba a esser una obsessió; y es ben bé llàstima, perquè ja la primera obra important del autor (el programa seguia un ordre cronològich) ens mostra per altra part un esplendor y una plenitud orquestals que sorprenen, si bé a la llarga resulten fadigosos pera l'auditor, y una harmonia y equilibri de composició que supera a altres composicions posteriors, com són *El Combat* y *De sota terra als aires*. Llegint el títol del primer d'aquests dos poemes simfònics, un no pot substreures al record de certa obra de Strauss, y això fa trobar, per més que un no ho vulgui, pobresa de plan en l'episodi de la batalla (enquadrat, per cert, en una poètica descripció de naturalesa) que, tot just comensa, ja acaba d'una manera sobtada, en mitg d'una gran monotonia de ritme que no poden dissimular les grans sonoritats. En el segon dels esmentats poemes no'ns poguerem fer ben bé càrrech del sentiment d'elevació que, segons les notes del programa, s'ens vol descriure.

L'assumpte, quelcom pretencios, d'abdós poemes ens revela la forta empena que porta en Pahissa, ple de confiança en ses propies forces. Certament que de forces no li'n manquen, però estan prou ben dirigides? ¿No es arriscat inspirarse sempre en les obres més modernes, en lloch d'anar directa-

ment a beure a les fonts de la música moderna? Bach, Beethoven: vet-aquí la mellor escola ahont poden devenir lecondes les nostres energies. Altrament, fins l'esperit més inquiet pot devenir estagnant y estèril si sols se nodreix en l'estudi de determinades obres que no són sinó una derivació de la gran corrent: elles no són tota la música, sinó solament una de ses tantes manifestacions y un de sos múltiples aspectes. Aquesta deficiencia d'educació's fa evident al sentir obres com l'*Aria* y el *Trio*. De la primera'ns va escapar el sentit musical, la melodia continua, ofegats en l'espès teixit orquestal; en la segona hi ha completa ausencia de plasticitat, y, malgrat algun fragment de gran bellesa, el conjunt no té consistencia, perquè no basta posar l'inspiració al servey de la música pura: cal maridarla ab la forma, y de forma no n'hi ha cap més que la clàssica, degudament modificada y amplificada per la faísó moderna de sentir.

Deixant de banda la *Balada* d'Heine, qual pensament intensíssim no'ns semblà traduït ab prou vigor per la música, ens es grat arribar a lo que'ns-e sembla més culminant en el programa. En la escena de *Gala Placidia* l'recital de Sigerich hestà tractat de mà mestra, ab fermes pinzellades que'n fan un quadro grandios y heroic; forma un hermós contrast la segona part de la escena que té una poesia corprenedora.

La simfonia *A les costes Mediterrànies* ab que terminava'l concert es, a nostre entendre, l'obra en que son autor ha sabut despendres gairebé de tota influencia, deixant entreveurehi sa futura personalitat. D'un curt motiu iniciat vigorosament pels violoncels y contrabaixos n'ha sabut treure totes les conseqüencies, modificantlo y fentlo circular arreu, fins que's concreta en unes deliciosas entrades fugades de fusta y metall que duen a una conclusió brillant.

L'inspiració d'aquest poema es fresca y lluminosa: ens fa oblidar tota crítica, deixantnos esperar que, si son autor, ab esperit d'humilitat (el que ha d'halenar en tot verdader artista) sab substreures a les lloances exagerades dels qui'l saluden com a campió d'un art universal quimèrich, y sab seguir treballant ab fè y constancia, dia vindrà que son talent madur y depurat ens donarà fruits que han d'esser una gloria pera la nostra música catalana.

Escola Municipal de Música. — Els concursos que anyalment se celebren pera l'adjudicació d'un premi extraordinari entre'ls deixebles sobressortints dels cursos superiors se celebraren els dies 11 y 18 de Novembre, corresponent els concursos de solfeig y violi a la primera data, y el de piano a la segona.

Formaven el jurat del primer dia'ls mestres

Daniel, Sánchez Deyà y Mas y Serracant y el regidor senyor Mundi, havent adjudicat els premis de solfeig a n'Amadeu Arnau y a na Petra Gumà, y els de violí an en Francisco Costa, que tocà la *Suite* de Raffi, y a na Clementina Ibarguren, que tocà'l *Concert* de Wieniawski.

El Jurat del concurs de piano'l formaven els mestres Nicolau, Vidiella, Daniel y Granados, junt ab l'esmentat regidor senyor Mundi, adjudicantse els premis an en Tomás Buxó, qui executà la *Fantasia* de Schumann, y a n'Angela Puig, que interpretà l'*Allegro de concert*, de Chopin.

Orfeó Barcelonès. — El dia 28 del passat Octubre aquesta associació musical donà en el Teatre de Novetats un interessant concert a benefici de la comissió benèfica de la «Unió Catalanista» «La Reixa», ab la cooperació de la orquesta del Liceu, del tenor n'Antoni Amiel, del organista A. Icart y dels professors del mateix «Orfeó» en Salvador Bartolí, sub-director, Adelina Serra y Rosa Homs.

El programa que s'oferia despertava forsa interès per les obres de valua que hi figuraven, y a la vegada també per presentarse altra volta al públich l'«Orfeó Barcelonès», que tant bon record deixà en la sessió que temps endarrera va donar en la Wagneriana.

Vegis les composicions que constituïen el programa: *La nostra Ensenya*, Serra, *Primavera eterna*, Morera; *Tannhauser*, Wagner; *Cant de victòria de Mirjam*, Schubert; *Guernikako Arbola*, Iparra-guirre; *La Marsellesa*, Rouget de l'Isle; *Nocturn en el bosch*, Schubert; *Psalm CL.*, Cesar Franck; *Mar tranquil y vialge felis*, Beethoven; *Bruniselda* (fragment del segon acte), Morera, y *Els Segadors*. En la execució de totes les composicions l'«Orfeó Barcelonès» donà a conèixer la seva perfecta unitat de conjunt y la experta batuta del seu distingit director, el mestre Serra, que conduí durant tot el concert, ab bon acort, a la massa choral y orquestal que estava al seu domini.

Secundaren aixís mateix el treball del director els senyors Amiel y Picazo, que contribuïren ab la seva valiosa cooperació al complet èxit del concert.

Emperó ahont l'«Orfeó Barcelonès» sobrepujà al nivell que durant el concert se mantingué, va ser en la execució del *Cant de victòria de Mirjam*, de Schubert, que motivà una bona ovació, com aixís mateix passà en l'*Himne* de *Bruniselda*, cantat ab forsa fermesa y colorit.

Tingueren de repetir-se, ademés d'aquesta última composició, pera acallar els picaments de mans del públich, l'hermós *Psalm CL.*, de Cèsar Franck, molt ben executat per cert; *Tannhauser*, de Wag-

ner, y els himnes *Guernikako Arbola*, *La Marsellesa* y *Els Segadors*, que foren coronats per una salva de aplaudiments.

Abans d'acabarse'l concert fou oferta a la Senyera de l'«Orfeó Barcelonès», com a prova de l'agrahiment de «La Reixa», una artística llassada, que sigui colocada a la Senyera en mitg de les manifestacions d'entusiasme del públich. Y, ara que parlem del públich, ens hem de dordre de que no hagués respost com era d'esperar a la fè y entusiasme que representa organisar una festa com la que acabem de ressenyar.

Ateneu Obrer del Districte Segon. — Davant de nombrosa y selecta concurrencia va celebrar aquesta societat, la nit del dia del 22 corrent, diada de Santa Cecília, una important vetllada musical ab motiu de la inauguració del curs de 1906-07, en la qual hi va pendre part l'«Orfeó Canigó», que dirigeix el distingit mestre F. Piqué.

El programa constava de dugues parts, figurant-hi en la primera obres de Beethoven, Davidoff, Bocherini, Mozart, Hændel, Grieg, Baldomir y Wagner. Les interpretades al piano ho foren ab forsa acort pels senyors Figueras, Piqué, Moncunill, junt ab la distingida senyoreta Na Carmina Duran.

També contribuïren an aquesta vetllada, ajudant ab el seu concurs al major èxit de la festa, el senyor Pascual, que executà ab el violoncel, acompanyantlo en el piano'l senyor Moncunill, una hermosa *Romansa* de Davidoff y el primer temps de la *Sonata en do* de Bocherini, essent forsa aplaudit; el bariton senyor Santamaria, que va cantar les cançons *Amor* y *Enterro*, dels mestres Carreras y Morera, y la senyoreta Dolors Purtella (deixeble de Na Emerenciana Werhle), que, igualment que'l senyor Santamaria, va ser premiada ab forts picaments de mans després d'haver cantat ab exquisit sentiment les composicions *Verdi prati*, de Hændel; *Printemps d'amour*, de Grieg, y *Meus amores*, de Baldomir. Aquesta part va cloure ab l'execució del fragment *Encantament del Foch* de *La Walkiria*, a dos pianos, tocat a quatre mans per la senyoreta Duran y els senyors Moncunill, Figueras y Piqué.

En la segona part l'«Orfeó Canigó» va cantar, baix la direcció del mestre Piqué y ab la cooperació dels professors del mateix Na Carmina Duran y senyor Moncunill, les següents composicions: *Himne del «Orfeó Canigó»*, Piqué; *Les festes d'Hèbe*, de Rameau; *Choral*, de Bach; *La presó de Lleida*, de Gelamby, y *Els Segadors*, d'en Morera.

L'«Orfeó Canigó» obtingué en la execució de cada una d'aquestes obres forses aplaudiments, que se feren més nodrits al acabament d'*Els Segadors*, ab que's clogué la vetllada.

Aquesta artística festa comensà ab el repartiment de premis a les senyoretes que componen la secció choral del «Orfeó Canigó».

Círcol Musical Bohemi. — Prosseguint aquesta simpàtica entitat cada dia ab major ardidesa y fe l'enlairat fi de vulgarisar entre 'ls seus socis la bona música, donà'l dia 27 del passat Octubre un nou concert que correspon a la 6.ª tongada dels donats anteriorment.

En el programa hi figuraven obres de genres ben diferents, alternanthi les composicions dels autors clàssichs y moderns. La seva bona execució merescué als executants nodrits aplaudiments del nombros públich que assistí a la seriosa sessió donada per aquesta societat.

En les dugues parts del programa executat hi havien obres de Reinecke, G. Hue, Mozart, Wagner, Saint-Saëns, C. Elvey, Gregh y Grieg.

Va pendre part també en aquesta interessant sessió'l tenor senyor Créixams, que va cantar ab força art l'hermosissim *Cant de la Primavera*, de *La Walkiria*, essent molt aplaudit, lo mateix que en la bonica serenata *Parais à la fenêtre*, de L. Gregh.

En conjunt, el concert donat pels del «Círcol Musical Bohemi» fou una palesa demostració de la bona voluntat y entusiasme que guia an els seus joves socis artistes.

Ateneu Obrer «L'Eura». — En la vetllada literario-musical que efectuà aquesta entitat el dia 18 del corrent van executar-se obres dels mestres Armengol, Morera, Saperas, Montserrat y Goberna.

Van pendrehi part, entre altres, el senyor Gilbert, que va executar en el piano una *Rapsodia Húngara*, de Listz, y els senyors Colomé, Gras y Saperas, que contribuiren cada un, ab el seu delicat treball, al major èxit d'aquesta artística sessió.

També cooperaren an aquesta vetllada les senyoretes R. Serra y E. Saperas, que cantaren, acompanyades al piano per Na Dolors Pi, ab força delicadesa y bon gust, varies cançons catalanes.

La vetllada organisaada per la Associació «L'Eura» complagué del tot al escullit públich congregat en el seu local.

Schola Orpheonica. — El dia 13 d'aquest mes aquesta entitat musical donà en el Teatre Romea un notable concert en obsequi als seus socis protectors, ab la cooperació del subdirector de la mateixa, en Salvador Pedrola, y dels mestres Cosme Torras, Joseph Cerezuela y Joseph Masó.

En el programa executat hi figuraven obres d'autors catalans y estrangers, notantse en la inter-

pretació de totes elles el notable avens que en poch temps ha experimentat la massa choral, que dirigeix el distingit mestre Marcet.

Varen cantarse en aquest concert obres dels mestres Garcia Robles, Mas y Serracant, Marcet, Sancho Marraco, Pedrola, Serra, Borràs de Palau, Morera y Vives, junt ab altres de Grieg, Gounod y Josephon.

El nombros y distingit públich premià'l notable treball de la «Schola Orpheonica» ab unànims y entusiastes picaments de mans, obligant als orfeonistes a repetir algunes de les composicions del escullit programa.

Capella de Música de Sant Felip Neri. — Els dies 10 y 12 del present, aquesta Capella cantà'l *Requiem* de Victoria, *Responsoris* de Palestrina y Victoria y *Motets* de Près, Mozart, Bordes y Millet, durant la celebració dels funerals y misses que's digueren a l'iglesia de la Casa Provincial de Caritat en sufragi dels senyors En Jaume J. Moré y Bosch y En Joseph Janer y Ferran (A. C. S.).

Pera'l diumenge dia 18, el «Círculo Barcelonés de Obreros» organisa una vetllada necrológica literario-musical en memoria del que fou son president En Joan Martorell (A. C. S.), prenenthi part la Capella, que baix la direcció del mestre Millet cantaren els homes *L'Emigrant*, de Vives, y *Tenebræ factæ sunt*, de Victoria, y ab els noys *Ave Maria*, de Palestrina, y *Libera me Domine*, del *Requiem* de Victoria.

Mataró. — Fa poch temps que'm trobava de pas ab un de nostres confreres en la riallera ciutat de Mataró. Ens hi haviem entretingut molt més pera complaure als amables amichs que hi habiten, que pera cotemplar sa mar y són cel blaus.

Ens emportàrem les mellors impressions de nostre ràpit sojorn en el si d'aquesta ciutat, de costums tranquiles y hospitalaries. Però les que's gravaren entre totes fou l'audició de cants populars armonisats que'ns procurà l'«Orfeó Mataroní». Fou son distingit director, Mossèn Molé, qui'ns havia reservat aquesta agradable sorpresa.

Aquest concert improvisat ens fou donat en la sala ordinaria d'ensajos d'aquella societat choral, y respongué enterament a nostres desitjos y a la justa reputació dels executants. Tots els cants foren, sense excepció, dignes els uns dels altres. Si es veritat que cada un tenia son distintiu, son valor, no es menys cert que tots estigueren a la mateixa altura per lo que's refereix a la perfecció ab que foren executats. Del comensament a la fi, les veus se sostingueren admirablement. Hàbilment dirigides per Mossèn Molé, anaven seguint ab una exac-

titut y una docilitat perfectes els moviments y les ondulacions de la batuta y de les mans d'artista que les guiaven. Tant aviat se l'ensaven ardidament esperonantse les unes a les altres, com se calmaven pera rependre nova embranzida, variant sa volada, son moviment, sos matisos segons la voluntat del director y la naturalesa de les composicions y de les frases musicals.

Aquesta varietat d'interpretació era més visible com més diferien els cants executats d'expressió y de caràcter. Ab les suaus harmonies de *L'Emigrant*, d'en Vives, y *La mort del Escolà*, d'en Nicolau, l'ànima entenedrida esdevenia melangiosa y somnadora; ab les no menys encertades d'*El Rossinyol*, d'en Mas y Serracant, de *La Calma*, d'en Guanyabéns, de *Montanyes regalades*, d'en Sancho Marraco, respirava un perfum fet de poesia y d'ideal; y, per fi, ab les harmonies més fortes del cant patriòtic *Los Segadors*, de Dangla, sentiem batre'l cor al unisó de l'ànima catalana, que s'ens apareixia plena de vida, sots les notes enèrgiques d'aquella música nacional.

Aquestes impressions eren més accentuades perquè nosaltres sentiem aquests cants per primera vegada. Així els havem saborejat ab tota la satisfacció artística de que erem capassos. Fou pera nosaltres, si s'ens permet expressarho així, un veritable festi musical al que nostra pràctica quotidiana del cant gregorià no'ns feya de cap manera extrany. En efecte, nosaltres, quan es precis, sabem apreciar en son just valer la bella música; nosaltres la conreuem a casa ab tot lo que ella's relaciona directa o indirectament ab el culte diví; y si en el chor nostra pregaria pública no va jamay acompanyada d'altre cant que del cant litúrgich, al que donem sempre la preferència, fóra de l'iglesia sabem demanar a la música moderna, pera donar reals a nostres festes de familia, la esplendor de son concurs y l'expressió de nostres sentiments.

Mercès, donchs, a nostre excelent amic Mossèn Molé y als individus de l'«Orfeó Mataroní» per havernos procurat un tant deliciós regal. El mèrit dels executants fou molt més gran perquè'l concert, com ja hem dit, era enterament improvisat. Ademés, la sala, prestantse poch a l'acústica, es an ella a qui caldria atribuir els defectes, si n'hi havien, com la falta de dolcesa a vegades. Aquesta observació, referintse al local solament, no lleva res a la veritat de nostres primeres apreciacions. Es per això que l'«Orfeó Mataroní» ocupa, a nostre entendre, un lloch d'honor en aquesta constelació musical formada pels diversos orfeons de Catalunya, y de la que'l d'en Millet, tant renomnat, es incontestablement el sol.

Ens sentim feliços de constatar aquí aquest fet

y de fer saber an aquells que ho ignoressin que'l mèrit d'haver enlairat an aquest lloch d'honor a l'«Orfeó Mataroní» recau tot sencer en son distingit director actual, al qui fem novament present la nostra admiració y les més corals mercès. Es per sa habilitat y sa constancia que ha sabut treure d'un element poch preparat els resultats meravellosos que tant ens han satisfet. Que prossegueixi coratjosament sa tasca de sacrifici, y li assegurem que ab deixebles tant plens de bona voluntat portarà a cap prodigis més grans encara. — D. M. S., O. S. B.

Tarrassa. — Ab motiu de la inauguració del curs de la «Schola Choral» de Tarrassa va celebrar-se'l dia 11 del corrent mes una artística festa que, com totes les que organisa aquesta entitat musical, obtingué un bon èxit.

Comensà la sessió ab el repartiment de premis als alumnes que concorren a les classes de solfeig que dona aquesta benèmerita associació, seguint després la lectura de la Memoria reglamentaria, que llegí'l mateix Secretari de la «Schola», En Magí Tobella, en la qual se ressenyen els importants treballs realitzats durant el curs de 1905-1906, entre'ls quals hi han els onze concerts donats; fent-se especial menció del celebrat a la «Wagneriana» els últims del passat Mars, que com recordaran els nostres llegidors, fou un triomf pera aquesta «Schola Choral».

Seguidament d'haverse llegit aquesta Memoria se donà un petit concert, en el qual se cantaren per primera vegada les tres cançons populars *Sota l'olm*, *L'Espina* y *La Filoleta*, del recull d'en Llongueras premiat en la darrera «Festa de la Música Catalana», y a més les següents composicions: *El Rossinyol*, de Mendelsshon; *Vós me feriu tant dolçament*, de Mauduit; l'estudi calistènic de Jaques Dalcroze, *Lo que's fa ab les mans*, y les cançons populars *Senyora Isabel* y *Plany*, que, lo mateix que la de Dalcroze, se consignaven com a primera audició.

No cal que detallem la interpretació que correspongué a cada una d'aquestes composicions, perquè ben sabuda es la consciencia artística del mestre Llongueras, més no'ns podem estar d'esmentarne alguna que se'n fa mereixedora.

Primerament consignarem la manera delicada de cantar les tres primeres cançons populars del programa, que no perderen gens d'aquella corpredora ingenuïtat que posseeixen, podent-se dir lo mateix de les dugues d'en Morera, que van acompanyades d'una bona armonisació.

Més lo que obtingué major èxit de la festa sigué l'estudi *Lo que's fa ab les mans*, que es una original composició descriptiva, en la qual els gestes dels cantors acompanyen lo que diu la lletra.

En la execució d'aquesta pessa va presentar-se per primera vegada la secció de nenes, que de poch s'ha creat.

Abans de la execució d'aquesta obra'l mestre Llongueras va fer un bell parlament dedicat a les dones de Tarrassa, demanant-los que també contribueixin a l'obra de cultura que porta a cap la «Schola Choral».

Aquesta bonica festa acabà cantantse'l *Cant dels Joves*, d'en Morera, y l'himne *Els Segadors*, que foren ovacionats pel nombrós públic que hi assistí.

CORRESPONDÈNCIES

BERLIN. — Tot just som al comensament del segon mes de la temporada de concerts y ja es fabulosa la quantitat dels donats y pera donar en eixa nova Babilonia d'art musical. Com si no n'hi haguessin prous ab les set o vuit sales ahont l'hivern darrer s'hi donaren un bon xich més de mil concerts (!!!), fa poch se n'ha inaugurat una altra (de la que parlaré més tart) que quasi cada nit *marche*, y fins se comprometen dates pera quan estiguin finides la Blüthner (mil siscentes persones), y la Klindworth-Scharwenka (setcentes), abdues avuy en construcció. Això demostra ben clarament que'l *crecendo* musical continua, y que per ara ni de lluny s'oviren probabilitats d'un *dimin.*

Els teatres d'òpera no ofereixen novetat: Wagner, y sobre tot el repertori italià, un xiquet del francès ranci y prou. En aquest respecte no podem planyens a Barcelona, y pels que troben que sols pot arribarse a fer una semblansa d'art quan s'imita la profunda Alemanya, els faré remarcar l'exagerada repetició d'obres de Verdi (*Rigoletto*, *Traviata* y *Trovador* sobre tot), de Puccini, de Rossini, *Cavalleries*, *Pallassos*, *Martas*, *Normas*, etc., que's desprèn de les llistes que's publiquen constantment en els teatres de tota Alemanya, y afegiré la celebració, fa poch, de la quatrecentes representació en el Royal de Berlin de *Carmen*. Per tot arreu en couen... y aquí a calderades. Tornem a les sales de concerts. No podent ressenyar-ne, donada la immensa quantitat, ni tant sols els més importants, me limitaré, donchs, a consignar aquells que han sobresortit més dins de la dita importància. L'orquestra reyal va donar el seu primer concert, dirigida per en Weingartner, que ha tornat de nou a pendre la batuta, després d'haver-sen despedit pera poderse dedicar (segons propies explicacions) plenament a la composició. De savis es mudar de consell, y aquest darrer li serà de més profit que'l primer. Constituïen el programa: *Oberon* (obertura), de Weber; *Sim-*

fonia en do menor, de Haydn; el concert *Brandenburg*, pera instruments de corda, d'en Bach, y la *Primera Simfonia* de Beethoven. Els crítics berlinesos li censuren sa pronunciada apatia, y en lo que's refereix a interpretació clàssica tenen rahó, perquè'l mateix concert de Bach, además de poch ajustat, va sortir fret de concepció. Dins del concís estrictisme expressiu bachià, era possible donarhi més color.

A la Filarmonica, en el primer d'abonament, dirigit per en Nikisch, va aparèixer com solista el lloçat doctor y mestre C. Saint-Saëns, que, no obstant la càrrega dels seus 72 anys complets, manté fresca y jovenívola la seva delicada virtuositat pianística, única avuy encara en quan se tracti d'executar sobre l'antich *cembalo*, Couperin, Rameau o altres representants de la música brodada. Però sempre'l mateix original. Vés a qui se li havia d'ocórrer que ara, després d'una quantitat d'anys que s'el veyia passar de rellisquentes, fugint de tot arreu, com el jueu errant de la música, despreciant serenates, *seratas d'honore*, festes populars, en fi, tot lo que flairava a homenatge, se li enganxa la ceba de recullir uns quants aplaudiments dels assistents als Concerts Filarmonichs! Ja dich jo! L'orquestra Lamoureux ha vingut també a cercar una... bona crítica berlinesa, perquè lo que es diners... Ha millorat l'impressió que féu dos anys endarrera. Programa variat: *Manfred*, obertura de Schumann; *Preludis*, de Liszt; *Simfonia en sol menor*, de Mozart; *Despedida de Wotan*, de Wagner; *Carnaval romà*, de Berlioz, y *Dansa Macabra*, de Saint-Saëns. L'orquestra està constituïda per excelents elements, y ab un director de més capacitat que en Chevillard guanyaria molt.

L'Orquestra Filarmonica de Leipzig, pera no esser menys, també dona tres concerts a Berlin, el primer dels quals s'ha realitzat ab excelent èxit, presentant com a únic solista'l nostre eminent violinista Manén. D'aquest ha dit la crítica berlinesa: «El clou de la nit fou el *Concert en re major* de Mozart, pera violí, ab acompanyament d'orquestra, executat pel cèlebre violinista català, conegut ja com violinista de gran estil. El límpid y xardorós to, hàbil per tots els matisos de sonoritat, l'immaculada puresa d'entonació, l'absoluta sobirania sobre totes les dificultats tècniques y l'expressió que sobreix sempre de la déu interna, s'enlassaren en l'execució del concert de Mozart, formant una unitat que reflexà fidelment l'esperit del immortal mestre y va encisar al auditori». La *Simfonia fantàstica*, d'en Berlioz, va eixir d'una manera acabada, com poques voltes l'he escoltada. No tant va lluhir el *Capritxo espanyol*, d'en Rimsky-Korsakoff, sigui per lo deslligat de la seva llampejanta orquestració, sigui perquè seguia a l'impressió que havia deixat el solista.

L'inauguració de la «Mozart-Saal», molt poca cosa. Mitjaneta la seva nova orquestra y per l'estil son director, Prill. Programa format especialment d'obres de Mozart y Beethoven.

Del 25 al 28 van durar els grans festivals de Händel, dirigits per J. Joachim y G. Schumann. Molta música s'executà del músich quasi anglès: els dos oratoris *Israel en Egipte* y *Belsazar*, fragments de *Eracles*, de les òperes *Exo* y *Agrippina*; el gran *Concert en si menor*, pera orga ab acompanyament de corda; el *Trio* pera flauta, violí y cèmbalo; la preciosa *Sonata en fa major*, pera violí, y la *Fuga en mi menor*, y *Variacions en mi major*, pera piano, tot executat ab perfecte ajust y gran coneixement.

Molt interessant, donchs, va resultar aquesta festa, emprò un xich massa fadigant pera'ls devots que van voler confortarse ab tot el programa dels quatre dies.

Un nou pianista espanyol, Albert Jonas, que ja va fer gran èxit l'any passat, ha confirmat plenament son passat succés. Es artista de cos enter. Posseeix una hermosa y extesa tècnica, una dicció extraordinàriament refinada, y coneixement fondo y exacte de lo que interpreta. Un més dels nostres que l'Espanya encara no sospita de la seva existència. Pera fiir, y ja que de teclieg parlem, donaré compte d'una hombrada d'en Risler, tant ponderat arreu, y especialment a Barcelona. Es aytal el donarnos en vuit concerts seguits les trenta-dues sonates d'en Beethoven a rahó de quatre per concert. En Rubinstein va donar en els seus darrers anys, y dedicats als estudiants de piano, un *cyclus* de cinch concerts fent l'història del piano desde en Bach fins an ell, que van resultar interessantíssims: hi havia varietat d'autors, y, malgrat el perfum de *curs escolar*, empalagós sempre pera'l que va a la Sala de Concerts a fruit y no a spendre, el públich, més nombrós que'ls estudiants, s'hi va entusiasmar de debò (hi ajudava molt la grapa d'en Rubinstein). Però jamay crech que hauria sigut tant crudel envers el pobre auditori que volgués ferli sofrir quatre sonates de Beethoven una darrera l'altre vuit nits arreu. Y dich sofrir, perquè quan més se compenetra l'obra beethoveniana, més atenció, més emoció cal pera l'audició de quiscuna de ses manifestacions, y, francament, tenir els nervis estirats, sense repòs (parlo pel que escolta de debò y no pel que ho fa veure y regala les orelles del amich o vehi ab *aahs!* o *oohs!*, o altres exclamacions del més refinat mal gust), per espay de dos hores, no resulta saludable. Els mateixos crítics berlinesos, partidaris quasi sempre d'aquestes extremitats, no poden menys aquesta vegada de convenir que en Risler ha tirat massa amunt, y escriuen: «Aquesta coratjada d'en Risler de transformar la Sala de Concerts en escola, no es pràctica pera ningú: pera'l públich devot, perquè resulta fadigós, y pera'l pianista, perquè castiga la seva butxaca». — M. A.

7 Novembre 1906

BRUXELES. — Avuy no'ls parlaré més que del primer Concert Ysaye, que es lo més important que he sentit fins ara. Aquest primer programa ha sigut quasi històrich, ja que hi figuraven pàgines de Bach, de Mozart, d'en d'Indy, d'en Rachmaninoff y d'en

Rimsky-Korsakoff. El solista del dia (bé hem de comensar per parlar d'aquest) ha sigut en R. Pugno, un dels artistes més mimats d'aquí. Ha tocat, com ell sab ferho, el *Concerto en ia*, de Mozart, y el segon concert de Rachmaninoff. En la primera d'aquestes obres, — ab aquell mecanisme tant clar y tant segur que tots li coneixem, — ha estat tot lo delicat y tot lo elegant possible, y en la segona, al contrari, ha sabut entusiasmar-se, tot entusiasmant-nos. Ja no cal dir, donchs, que'ls aplaudiments no li han pas mancat, com sempre.

L'Ysaye ha tingut la bona pensada d'oferirnos la primera execució del *Jour d'été à la montagne*, d'en Vicents d'Indy. Y a propòsit: tot y alabant ab força entusiasme aquesta nova producció del celebrat autor de *L'Etranger*, molts intel·ligents afirmen que no es tant grossa com la *Simfonia en si* del mateix autor, ni tant hermosa com la seva *Sonata* pera violí, per exemple. No entraré en aquestes subtilitats, per creureles difícils... y fins potser un xich inútils (al qui no coneix aquestes obres no li ensenyen res, y al que les coneix... tampoch), y, allunyant-me, com sempre, de tota descripció massa literària, diré en poques paraules que aquesta obra estrenada es ben curiosa y no desdiu gens de les anteriors del mateix autor. Se tracta d'un tríptich orquestal altament poètic. En síntesis, l'argument es aquest: *Matinada*; serenitat d'una tarda tranquil·líssima passada allà dalt entre'ls pins y prop del cel; cap-vespre. Tot això, mercès a la gran trassa d'en d'Indy y al seu domini de l'orquestració, ab tot el color que's poden fàcilment imaginar. Aquesta obra l'acabà en d'Indy l'estiu de l'any passat y s'estrenà a París, ab molt d'èxit, l'anterior temporada. Pera acabar aquest concert, l'Ysaye ha dirigit encara ab tot l'entrain desitjable'l *Capritxo espanyol* d'en Rimsky-Korsakoff.

Molts són els concerts anunciats. Els Populars han ja publicat la llista de les obres que'ns donaran y la dels artistes contractats. Heus-aquí alguns noms d'artistes y alguns títols. Sentirem a na Julia Merten-Culp, cantatriu; an en Kochanski, violinista, y an en Ferruccio Busoni. L'obra capdal que en Dupuis dirigirà serà'l *Faust*, de Schumann.

En Felicien Durant organisa també una serie de concerts que s'efectuaran en diverses ciutats belgues (Bruxeles, Anvers, Gante, Liège, Charleroi, etc.). La primera serie, del dia 17 al 25 de Novembre, serà consagrada a Schumann, del qual tant s'ha parlat aquest any a propòsit del cinquantè aniversari de la seva mort. Hi pendran part en De Greef y en Pau Casals.

Y fins al pròxim mes. — X.

PARÍS. — L'Associació de Concerts Lamoureux ha obert la temporada'l diumenge 7 d'Octubre ab un excelent programa:

Obertura de *Tannhauser*, Wagner; *Simfonia en sol menor*, Mozart; *La Forêt*, poema simfònic (primera audició), Glazounof; *Pelléas et Mélisande*,

suite d'orquestra, G. Fauré; *Aphrodite*, preludi del quart acte, C. Erlanger; *L'Apprenti sorcier*, P. Dukas; obertura d'*Egmont*, Beethoven.

La Forêt, de Glazounof, nova pera'l públic parisench, fou ben acullida.

Els Concerts Lamoureux tenen lloch, aquest any, en el Teatre Sarah Bernhardt, per la satisfacció de tots els que deploraven les pessimes condicions del Nouveau Théâtre, ahont el bombo del Casino, que es troba al costat, en el mateix edifici, ritmava, de vegades d'original manera, algunes obres que poch ho necessitaven.

Programa del següent concert (14 d'Octubre):

Sinfonia Pastoral, Beethoven; *Les Préludes*, poema simfònic, Liszt; *Concerto en re major*, Mozart (piano: Willy Rehberg); preludi de l'*Après-midi d'un Faune*, C. Debussy; obertura d'*Oberon*, Weber.

Les Préludes, de Liszt, foren aclamats.

L'Associació Lamoureux promet, per aquesta temporada, el *Faust*, de Schumann, y algunes obres de l'escola jove alemana. Na Teresa Carreño, en Marteau, en Gelo y en Cortot estan contractats. La Carreño, la cèlebre pianista, ha de tocar el *Concert* núm. 5 de Beethoven. En Cortot ens farà oïr *Les Djinns*, de César Frank.

Entre'ls concerts del 14 d'Octubre y el pròxim, que tindrà lloch el dia 4 de Novembre, en Chevillard y la seva orquestra hauran fet una *tournee* per Alemanya.

L'Associació de Concerts Colonne ha reprès les seves audicions el 25 d'Octubre ab el següent programa:

Sinfonia en re menor, César Franck; *Les amours du Poète*, R. Schumann (Mme. Félicia Litvinne cantà admirablement aquestes divines melodies); *Hélène* (gran duo y escena VI) (Hélène, Mme. Félicia Litvinne; Paris, M. Fedoroff); C. Saint-Saëns; *Les Heures dolentes* (primera audició), Gabriel Dupont; *Siegfried* (III acte, escena II) (Brunnhilda, Mme. Félicia Litvinne; Siegfried, M. Burgstaller), Wagner.

Exit colossal per la gegantesca *Sinfonia* de César Franck.

En el concert del diumenge figuraven:

Sinfonia en sol menor, Ed. Lalo; *Dionysos* (música d'escena, pera'l drama de J. Gasquet) (primera audició), León Moreau; *Quatre mélodies* (per M. Burgstaller), Schumann; *Les Heures Dolentes*, G. Dupont; *Parsifal* (preludi y escena del segon acte) (Kundry, Mme. Félicia Litvinne; Parsifal, M. Burgstaller), Wagner.

L'Associació Colonne anuncia un cicle Schumann; tres sessions Wagner, ab Mme. Litvinne, Burgstaller y Van Rooy; *Le Desert*, de Félicien David; obres de Godard y primeres audicions de Dumas, Bruneau, Dupont, Cools, Hillemaier, etc.

Els Concerts del Conservatori, baix la direcció de Georges Marty, comencen el dia 18 de Novembre. Les novetats promeses són: obres de Guy Ropartz y el segon quadro de *Sadko*, de Rimsky-Korsakoff.

La Schola Cantorum prepara sis grans concretos,

dedicats, el primer, an algunes simfonies de Felip Emm. Bach, Haydn y Beethoven; el segon, a l'història de la *Cantata Fúnebre*; el tercer, a *Iphigénie en Aulide*, de Gluck; el quart y quint a la *Missa en si menor*, de J. S. Bach. L'últim està consagrat al *Dardanus*, de Rameau.

La «Société J. S. Bach», baix la direcció de Gustave Bret, projecta sis audicions, en les quals oïrem els *Concerts Brandebourgeois*, de J. S. Bach, tres cantates profanes, sis cantates religioses, fragments de la *Passió segons Sant Joan* y fragments de la *Missa en si menor*.

La Opera Còmica ens ha donat ja una excelent represa de *Pelléas et Mélisande*, de C. Debussy, y ens promet *Alceste*, *Orphée* y *Iphigénie en Tauride*, de Gluck. Apart d'això, hi ha en llista:

Les Armaillis, Gustave Doret; *Le bonhomme jadis*, Jaques Dalcroze; *Madame Butterfly*, Puccini; *Ariane et Barbe Bleue*, Paul Dukas; *Circé*, Hillemaier; *Le Songe d'une nuit d'automne*, Torre-Alfina; *Fortunio*, Messager; *Nail*, I. de Lara; *Le Chemineau*, Xavier Leroux; *Fleur de Neige*, Rimsky-Korsakoff.

L'Opera anuncia tres grans *premières*: *Ariane*, de Massenet y Catulle Mendès; *La Fille de Ramsès*, de Paul Vidal, y *La Forêt*, de Savard y L. Tailhade.

Y, pera acabar: la «Société Philharmonique» té contractat el quartet Joachim pera tres concerts, els quartets Hayot, Capet (de París), Sevcik (de Praga), el violinista Kubelik, el trio Cortot-Thibaud-Casals; Harold Bauer, Risler y Planté.

Oportunament parlaré de tot. — N.

Octubre de 1906

FELIPE PEDRELL. — **Musicalerías.** Selección de artículos escogidos de crítica musical. Valencia. F. Sempere y Compañía, editores.

Pera ferse càrrech de la multiplicitat d'aspectes del talent d'en Pedrell, res mellor que aquesta aplega d'articles. Biografia, bibliografia, didáctica, historia, estètica, crítica (especialment crítica de crítics), amenitats, varietats, de tot hi ha, y tot referent a música. N'hi ha de profons y treballats; n'hi ha de lleugers, fets al córrer la ploma; plens de sal y pebre'ls que van encaminats a curar alguna malura musical, perquè'l mestre no està pels xaropets y aigues d'herbes, sinó pels remeys heroichs: que quan cou cura; plens de sabiduria y amarats d'erudició'ls que dedica a qüestions serioses; perquè el mestre sab de tot y de tot pot parlar sòlidament; plens de fermesa aclaparadora y d'ironia sagnanta els de combat, els de crítica de crítics, en els que

cada vergassada es un blau, no s'en pert ni una, perquè'l mestre sab tocar tots els punts flachs, sab trobar totes les estupideses, y s'hi ensanya.

Què més podem dir? Els que s'en vulguin convèncer, comprin el llibre, que ben poch costa, y estem certs que, bo y admirant an en Pedrell, ens donaran tota la rahó.

RICART WAGNER. — **Tristany y Isolda.** Drama lirich en tres actes. Traducció en vers adaptada a la música per Geroni Zanné y Joaquim Pena. — Barcelona, «Associació Wagneriana», 1906.

S'ha posat a la venda aquesta nova traducció de Wagner, que, igual que les anteriors editades per la Wagneriana, se recomana per la propietat expressiva del llenguatge y per la pulcritud del accent prosòdich del text aplicat al cant.

Com de costum, va acompanyada del quadro sinòptich dels temes y figures musicals de la partitura, que corresponen a les indicacions senyalades al marge de les fulles, qual estudi es degut al mestre Domenech Espanyol, en col·laboració ab el senyor Pena.

WALCZYNSKY. — **Stationes ad S. Gregorium Magnum.** XXX praeludia organi. — Milano, A. Bertarelli et C.^a

Heus-aquí un recull de preludis pera orga que, dintre de la facilitat d'execució que'ls caracterisa, no exclueixen pas una distinció y bona factura que'ls fan de tot punt recomanables. De l'estil podriem dir-ne semi-sever si'l compararessim ab el d'aquelles obres de la gran època de la música religiosa, del que'ls italians ne tenen tant bell model ab Frescobaldi, y envers el qual creyem que deuen girar els ulls els compositors moderns d'orga. Emprò com que'l gust del públich, després de dos segles en que la banalitat y la estultícia han treballat constantment pera malmétrel, ha arribat a un grau extraordinari d'estrangament, es precis, pera refer sa educació, una gradació prudenta que el vagi emmenant a poch a poch y sense sotrachs pel bon camí. Per aixó són excelents les publicacions com la de que acabem de parlar.

El retard ab que's publica'l present número es degut a que en ell s'inserta'l Cartell pera'l IV Concurs de la «Festa de la Música», que no'ns ha estat possible ultimar fins al darrer moment.

Nostre benvolgut col·laborador y amic el mestre

Pedrell ha rebut fa poch dies el següent ofici de la Comissió Executiva del Congrés Internacional de la Llengua Catalana, que publiquem bo y adherintnos a les honroses manifestacions que en ell se fan al gran mestre:

«La Comissió executiva del Congrés, en sessió del 16 d'aquest mes, per unanimitat, acordà dirigir-se a V. S. felicitantlo per l'hermós estudi sobre la Cansó popular catalana que dedicà al Congrés y als seus membres ab motiu del concert ofert en llur obsequi pel benemèrit **ORFÈ CATALÀ**.

»La Comissió creu que la publicació y divulgació d'aquell estudi constitueix una de les obres perennes del Congrés, essent pera aquest un alt honor haver lograt que, en atenció an ell, un patrici que tant ha conreuat el nostre art y que'l coneix y se l'estima com molt poch, hagi fet públics sos treballs minuciosos y importantíssims sobre la cansó popular que s'es produida en llengua catalana.

»Al fer de V. S. present la Comissió aquest son reconeixement profon, se complau en reiterar-li'l testimoni de respecte y consideració més atent.

»Déu guardi a V. S. per molts anys.

»Barcelona, 19 de Novembre de 1906.

»El President efectiu, A. RUBÍ Y LLUCH.

»El Secretari general, J. ALGARRA.

En J. Sancho, el professor de piano tant conegut de tots els nostres professionals, està acabant d'escriure dos llibres d'exercicis pera piano. Hem tingut ocasió d'examinarne algunes proves y podem ja parlar-ne. Els dos són forsa notables y representen un bell esforç pera sortir de lo ja conegut. Ademés, y aquesta es una de les seves qualitats principals, tot es en ells llarga y seriosament pensat. El primer, el més facil, conté notes senzilles y escales alterades de tota mena, y el segon està enterament consagrat a les notes dobles, octaves, etc. Abdós estan destinats a prestar grans serveys a tots els que's dediquen seriosament al piano. Prompte's publicaran, segons sembla, y en farem allavors l'anàlisi que's mereixen. Avuy, al donarne compte, hem volgut solament anunciar la nova y felicitar anticipadament al seu autor pel seu bell exemple d'amor al treball y a les coses fonament pensades.

La societat *Der Toonkunst*, de La Haya, ha comensat el dia 24 de Setembre'ls estudis del pròlech d'*Els Pirineus*, del mestre Pedrell, y del *Te Deum* del mestre Alfons Diepenbrock, que s'executaran en el concert extraordinari del 16 de Janer de 1907.

Hem rebut un exemplar de l'Anuari y Estatuts de la «Sociedad Artístico-musical de socorros mutuos», constituïda legalment a Madrid l'any 1868, al qual la Junta auxiliar de Barcelona hi ha acompanyat una fulla hont s'hi inserten curiosos datos referents al estat econòmic de la societat y a les ventatges que'ls associats barcelonins han pogut reportarne. Aixís ho expressa eloqüentment la important quanti-

tat de pessetes 828.52'60 invertida, desde la fundació de la societat fins a darrers d'Abril passat, en pensions y socors a socis residents a Barcelona.

La quota única que paguen els socis de número y els honoraris es de 50 cèntims cada mes. Pera les inscripcions, dirigir-se al corresposnal senyor Luprestí (Corts, 562, entresol, 2.ª), o bé a qualsevol magatzem de música.

Al ORFEÓ CATALÀ's faciliten també les susdites fulles de propaganda.

A la Schola Cantorum de París l'afluència ha sigut tanta aquest any que'l registre d'inscripcions s'ha vist obligat a suspendre l'admissió de deixebles cinch dies abans del plas fixat a l'efecte.

L'eminent mestre Vicents d'Indy, actualment dirigint una serie de concerts a Berlin, acaba de finir una nova obra simfònica, *Souvenirs*. El tema principal de l'obra es tret del seu *Poème des Montagnes*. Les proporcions de l'obra són considerables.

El dia 15 y 20 d'Octubre l'Orquesta Filarmònica, de Leipzig, ha fet oir a Leipzig y a Berlin la *Catalonia*, d'en Joan Manén.

L'obra, admirablement executada (100 professors baix la direcció de Hans Winderstein), fou objecte d'una gran ovació.

Acté, l'òpera d'en Manén, serà representada a Dresde aquest any.

CONCURS MUSICAL

La casa **Sobrequés & Reigt**, de Girona, secundada esplèndidament per altres cases y entitats musicals, té'l gran honor de cooperar al magnífich desvetllament de l'Art Català, convidant a tots els mestres compositors al certamen musical que ha de celebrarse en la dita ciutat el segon diumenge de Quaresma de l'any vinent, baix les condicions que expressa'l següent

CARTELL

PREMI ofert per la Casa Ortiz & Cussó a la millor suite pera piano. **250 pessetes.**

PREMI de la casa editorial de música Dessy, S. en C., a la millor sardana pera cobla empordanesa, tema lliure. **200 pessetes.**

PREMI ofert per la casa editorial de música Vidal Llimona y Boceta, a la col·lecció de ballets catalans més ben armonisats pera piano. **200 pessetes.**

PREMI de la casa Sobrequés & Reigt a la millor col·lecció de cançons populars arreglades pera ser cantades pels nens y nenes de les escoles de Catalunya (veu y piano). **200 pessetes.**

PREMI de l'«Orfeó Gironí» a la millor composició pera chor mixte a cinch veus, de caràcter catalanesch y que no ofereixi grans dificultats d'execució. **100 pessetes.**

PREMI de la revista musical SCHERZANDO... a la millor sardana típica. **75 pessetes.**

Formen el jurat calificador n'Enrich Granados, en Jaume Pahissa, en Francesch Pujol, en Joan B. Lambert y en Juli Garreta.

Els treballs, rigorosament inèdits, escrits clarament, tenen de portar un lema y ser remesos a la casa Sobrequés & Reigt, magatzem de música, Ciutadans, 11, abans de les 12 de la nit del cinch del pròxim Febrer. Aprés de publicat el veredict, els autors que resultin premiats han d'enviar un plech clos sobre del qual hi haurà escrit el títol y el lema, y a dintre'l nom de l'autor y els 5 primers compassos de la composició llorejada. Les sardanes han de ser enviades en partitura, y dintre'l sobre clos, en lloch dels cinch compassos, hauran de remetre tota la reducció a piano.

Les obres premiades seran editades y quedaran de propietat dels ofertors dels premis, els que n'entregaran 25 exemplars als respectius autors.

La repartició de premis se farà la nit del segon diumenge de Quaresma en el Teatre Principal de Girona.

En dit acte seran executades les obres que hagin obtingut premi, pera lo que la casa Sobrequés & Reigt compta amb el concurs d'un eminent pianista, ab una de les millors cobles empordaneses, y ab l'«Orfeó Gironí».

No's concediran accèssits. Sols se concediran mencions honorífiques, si'l jurat ho creu de justícia. Les pessetes que obtinguin dites mencions seran executades el dia del certamen, però no's revelarà'l nom de son autor, a no ser que aquest indiqui lo contrari, enviant (com els premiats) el sobre clos vuit dies abans de la festa. Aqueixes obres queden propietat del autor, tant si's revela com no'l seu nom el dia de la repartició de premis.

La casa Ortiz & Cussó cedeix pera'l dia del certamen un piano de cua de concert.

Girona, Novembre de 1906.

NECROLOGIA

Na Maria Lluïsa Ritter, la notable pianista que, en companyia de la Maria Gay, haviem tingut ocasió de sentir aquí en el Teatre de Novetats, en l'«Associació Wagneriana» y en l'«ORFEÓ CATALÀ», ha mort aquests darrers dies d'una manera per cert ben tràgica y inesperada. Feya dos mesos que havia arribat a París, després d'una llarga estada en terres estrangeres; darrerament havia sigut nome-

1) Pera les sardanes sols queda de propietat dels ofertors del premi la part de piano.

nada professora de piano d'un col·legi de Berlín; tenia, ademés, firmades algunes contractes y esperava'ls fondos necessaris pera traslladar-se a la capital alemanya. Y aquests fondos no arribaven! La Ritter sofria, era neurastènica, y l'idea de que tot lo esmentat no's realitzaria la perseguia.

Y l'han trobada morta, a París, dintre d'un carruatge. La casualitat—devegades tant tristament irònica—ha volgut que la carta que tant inútilment havia esperat la malaguanyada Ritter arribés poques hores més tard, quan aquesta ja no existia.

Descansi en pau la molt simpàtica y malhaurada artista.

Le Courrier Musical (Paris).

Núm. 21, 1.ª Novembre 1906.
La mode et la personnalité. J. d'Udine. — L'Organiste. H. Gauthier-Villars. — A propos du Salon Musical. — J. Méraly. — Les Fastes du Grand Opéra. — J. d'Udine.
Núm. 22, 15 Novembre 1906.
«Ariane», de Massenet, à l'Opéra. V. Debay. — «Sadko», opéra-bouffon de Rimsky-Korsakoff. A. Mooser.
Núm. 23, 1.ª Décembre 1906.
«Sadko», opéra-bouffon de Rimsky-Korsakoff. A. Mooser. — Le personnage de Wotan et l'élément divin dans le «Ring». F. Sternay. — Quelques miettes d'histoire musicale. L. de Herz.

Le Mercure Musical (Paris).

Núms. 21 y 22, 15 Novembre 1906.
Jean-Christophe. R. Rolland. — Une opinion américaine sur Maurice Ravel. T. Burlingham Hill. — Quatre mélodies arméniennes. Le R. P. Komitas. — La musique à Rouen pendant la Terreur. Du Robec.

Le Guide Musical (Bruxelles).

Núms. 43, 44, 45, 46, 47 y 48, 28 Octubre, 4, 11, 18, 25 Novembre y 2 Diciembre 1906.
L'art de Richard Wagner. A. Ernst. — Lulu Mysgmeiner. M. de Rudder. — «Ariane», de Jules Massenet, à l'Opéra de Paris. H. de Curzon. — Armand Parent et ses concerts. R. Bouyer. — Le Concours Crescent: La symphonie en «mi» de M. Guy Ropartz. M. de Calvocoressi.

Le Ménestrel (Paris).

Núms. 43, 44, 45, 46 y 47, 27 Octubre, 4, 11, 18 y 25 Novembre 1906.
«Ariane», introduction à l'opéra de M. Massenet. A. Boutarel. — Berlioziana. J. Tiersot.

Musica Sacra (Milano).

Núm. 10, Octubre 1906.
Il nostro Congresso. D. A. N. — Per la educazione della voce. b.

La Alhambra (Granada).

Núm. 208, 15 Novembre 1906.
De musica: E pur si muove. F. Pedrell.

Cœcilia (Strasbourg).

Núm. 10, Octubre 1906.
Un mot sur l'interprétation rythmique et harmonique des mélodies liturgiques. X. Mathias.

Núm. 11, Novembre 1906.

Un apôtre du chant liturgique au XVIIe siècle. L. T.

Scherzando (Gerona).

Núm. 5, Octubre 1906.
Cassà Casademont. P. B. — Impressió. C. Karr
Núm. 6, Novembre 1906.
Enrich Granados. S.

Santa Cecilia (Torino).

Núm. 4, Octubre 1906.
A proposito del quilisma. D. G. Pagella. — Per difendere il nostro patrimonio artistico. E. Dagnino.

Ottocensettanta (Torino).

Núms. 9 y 10, Setembre y Octubre 1906.
Interessant informació pera editors y factors d'instruments.

Rivista Teatrale Italiana (Napoli).

Núms. 7, 8 y 9, 1906.
Giuseppe Giacosa. Gaspare da Martino.

Rassegna Gregoriana (Roma).

Núm. 8, 10, Agost-October 1906.
Les noms latins de la Preface eucharistique. P. Cagin. — La Psallenda nella liturgia ambrosiana. K. Ott. — In Assumptione B. Mariæ Virginis. — A. Guittard. — Osservazione sul mensuralismo nel canto gregoriano. R. Baralli. — Polyphonie ou monodie dans les églises des couvents? E. Clop.

Santa Cecilia (Rodeo del Medio).

Núm. 6, Agosto 1906.
El canto popular. P. D. Duthu. — «Obliga el Motu Proprio» P. L. Serrano. O. S. B. — Un nuevo aspecto de la reforma. J. M. Vidal.

Musikalisches Wochenblatt. — Neue Zeitschrift für Musik (Leipzig).

Núm. 43, 25 Octubre 1906.
Wolf's Lieder nach Mörikes. Dr. K. Grunsky.
Núm. 44, 1 Noviembre 1906.
Ignaz Brüll. Zu seinem 60. Geburtstag. P. Sakolowski. — Max Reger's Orgelwerke. R. von Mojsisovicz-Graz.
Núm. 45, 8 Noviembre 1906.
Max Reger's Orgelwerke. R. von Mojsisovicz-Graz.
Núm. 46, 15 Noviembre 1906.
Messa da Requiem von G. Sgambati. O. Dorn. — Gesangsapparate als Hilfsmittel der Tonbildung. E. Mann.
Núm. 47, 22 Noviembre 1906.
Das Berliner Lortzing-Denkmal. P. Sakolowski.
Núm. 48, 29 Noviembre 1906.
Zur Partitur-Reform-Frage. Kuno Wolf-Aachen. — Zur Vereinfachung des Partiturenlegens. Carl Heinzen.

Neue Musikalische Presse (Viena).

Núm. 20, 3 Noviembre 1906.
Don Quixote und Till Eulenspiegel in der Musik. F. Dubitzky. — Deutsches Musikanten-Elend. W. Mauke. — Neue Lieder. Carl Lafite. — Warum soll der Gesangsbezug der musiktheoretische und musikgeschichtliche Unterricht an den österreichischen Mittelschulen obligatorisch eingeführt werden. F. Erban.
Núm. 21, 17 Noviembre 1906.
Ignaz Brüll. H. Protiwinsky. — Über Kapellmeistermusik. A. Prümers.

The Musical Times.

Novembre de 1906.
La iglesia de Sant Mary Redcliffe a Bristol — Dones violinistas (acabament).

The Monthly Musical Record

Novembre de 1906.
La real societat de músics. — El festival de Birmingham — Cartes de Heine a propòsit de Meyerbeer y Rossini. — Els concerts de piano de Mozart. — Impressions de Bayreuth. — La influència del Orient en la música — Afnitla de la música y la literatura, per H. Antcliffe.

Tip. «L'Avenç», Ronda de l'Universitat, 20, Barcelona

En aquesta plana s'hi publiquen exclusivament anuncis de senyors socis coristes y protectors del ORFEO CATALA
Cuida de l'admissió dels anuncis en PERE PAGÉS Y RUEDA, Arolas, 5, entressol, o en el local del ORFEO

CANSONS ESPIRITUALS

lletra del P. LLUÍS M.^a DE VALLS, del Oratori de Sant Felip Neri, y música del mestre

EN LLUÍS MILLET

DIRECTOR DE LA CAPELLA DE SANT FELIP NERI Y DEL «ORFEO CATALA»

AL CEL BLAU * LA PREGARIA DEL JOVENT * PREGARIA A JESÚS * PREGARIA A MARIA
LLOANCES AL SS. SAGRAMENT * LA RESIGNACIÓ, cansó religiosa pel poble
LOS NOVÍSSIMS, cant de Quaresma * SOM GERMANS, himne obrer * ACONSOLEM A JESÚS
HIMNE A SANT FELIP NERI * ¡JESUSET!, cansó de Nadal

Se venen a 10 cèntims en la Llibreria de «LA HORMIGA DE ORO»
Plassa de Santa Agna, 26. — BARCELONA

HERMOSA SARDANA D'EN PEP VENTURA
PER TU PLORO

ab lletra d'en Joan Maragall y arreglada al piano pel mestre Lluís Millet

SE VEN EN TOTES LES LLIBRERIES
Y MAGATZENS DE MÚSICA

SIS MELODIES

PERA PIANO Y CANT

ORIGINALS DE FRANCISCO ALIÓ

Aquesta 2.ª edició, degudament corregida per son autor, se ven al
SINDICAT MUSICAL DOTÉSIO, Portal del Angel, 1 y 3, y a les principals llibreries de Barcelona

SOMBRERERIA
 BOADA

s'ha mudat del carrer de Cambis Nous al de
CUCURULLA, 2
(entre Portaferrixa y Plassa de Santa Ana)

PERE PAGÉS Y RUEDA
ANTICH CENTRE D'ANUNCIS
Arolas, 5, entressol
(Primera travessia del carrer de Fernando)

S'encarrega de publicar anuncis en els periòdichs de Barcelona y de fóra, ab gran rebaixa de preus.
Servey especial y econòmic per la publicació d'ANUNCIS MORTUORIS en tots els periòdichs.

GRAN COPISTERIA DE MÚSICA
DE
JOSEPH CALDUCH PUJADE

COPIA DE TOTA MENA DE MÚSICA BAIX ENCARRECH
ESPECIALITAT EN TREBALLS DE LUXE
Boqueria, 24, 4.ª, 1.ª — BARCELONA

CARTELL ARTÍSTICH
— DE LA —
FESTA DE LA MÚSICA CATALANA
PREMIAT EN PÚBLICH CONCURS

Se ven a 2 pessetes en el local del ORFEO CATALA

F. LLEYXÀ
PINTOR Y DIBUIXANT
MILANS, 2, BOTIGA
Decorador de tota mena d'habitacions,
botigues, lletreros, anuncis
Retrats al oli y at llapis carbó
PREUS ECONOMICHS

**CURSOS DE CONFERENCIES COLECTIVES
O PARTICULARS PRÁCTIQUES**

PEL MESTRE

D. FELIP PEDRELL

Temes d'estudi: Aplicacions de la armonia al cant popular y per extensió al cant gregorià. — Formes d'art modern originaries de la cansó. — Formes y pràctiques de composició musical en tots els genres, y altres convingudes ab l'auditor pera les conferencies particulars.

Carrer d'Aragó, 282. — BARCELONA

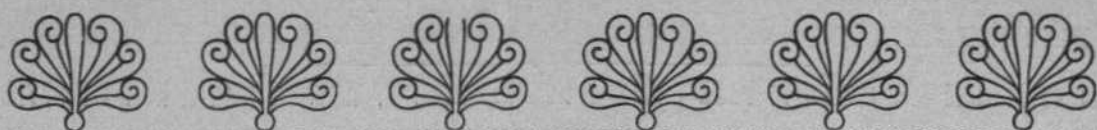
**La cansó popular catalana,
la lírica nacionalisada y l'obra de
l'«Orfeo Català».**

Ilustracions y notes breus per en FELIP PEDRELL

seguides del programa, ab ilustracions temàtiques y literaries del concert en honor dels congressistes del Congrés Internacional de la Llengua Catalana donat per l'«ORFEO CATALA» la nit del 16 d'Octubre 1906.

Preu: Una pesseta

Se ven al «Orfeo Català» y en les principals llibreries

"SOCIEDAD FRANCO-HISPANO-AMERICANA

PARA LA CONSTRUCCIÓN DE PIANOS Y ARMONIUMS"

SOCIETAT ANÓNIMA. — Capital social: Ptas. 5.000,000

PIANOS ORTIZ & CUSSÓ

**LA FABRICA ESPANYOLA DE MAJOR PRODUCCIÓ
GRAN EXPORTACIÓ A AMÈRICA**

Quatre models de qua y cinch models verticals, tots a cordes encreuhades, ab march y claviller de ferro d'una sola pessa.

Pianos de tots ístils y adaptació de dibuixos a qualsevol mena de mobiliaris.

SE VEN AL COMPTAT Y A PLASSOS LLOGUERS

DIRECCIÓ, SALONS Y TALLERS:

RAMELLERES, núms. 19 al 25

DIPOSIT: PASSEIG DE GRACIA, 5

BARCELONA

